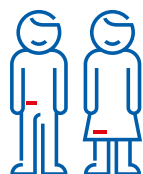

2019

Innehåll

Inledning

- 4 Vd har ordet
- 6 Året i korthet
- 8 Kundägt

Verksamheten

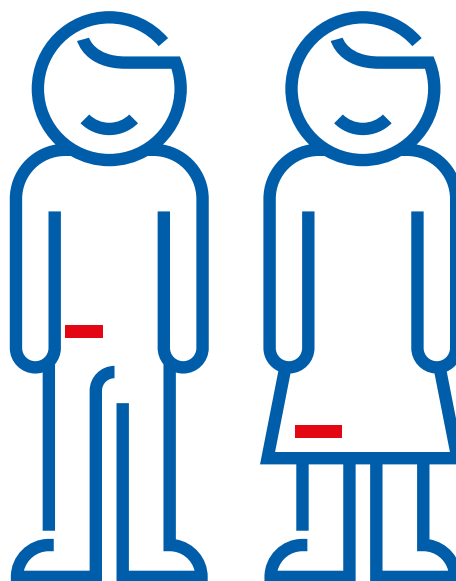
- 10 Samverkan
- 12 Förvaltningsberättelse
- 15 Hållbarhetsrapport

Finansiella rapporter

- 19 Femårsöversikt
- 20 Resultaträkning koncernen och moderbolag
- 21 Rapport över finansiell ställning för koncernen
- 22 Balansräkning för moderbolaget
- 23 Rapport över förändring i eget kapital
- 24 Rapport över kassaflöden
- 25 Resultatanalys
- 26 Noter till finansiella rapporter

Övrig information

- 62 Revisionsberättelse
- 66 Bolagsstyrningsrapport
- 70 Styrelse och revisorer
- 72 Fullmäktige
- 73 Företagsledning
- 74 Ordlista

Tema Kundägt

” Den stora skillnaden mellan oss och många andra bolag är att vi har en enda uppdragsgivare och det är våra kunder. Det innebär att vi inte har någon intressekonflikt mellan kunder och ägare. I vårt kundägda bolag går kunderna alltid först. Jag upplever att vår ägarform ligger ännu mer i tiden nu än för åtta år sedan när jag började här.

Anders Grånäs,
vd Dalarnas Försäkringsbolag

Bolagsstämma 2020

Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 26 mars 2020 i Falun.

Redaktionell text och produktion

Dalarnas Försäkringsbolag i samarbete med Confetti.

Foto och illustrationer

Confetti och Dalarnas Försäkringsbolags bildbank.

Tryck

Henningsons Tryckeri.

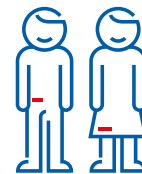
Stolta och glada. Men inte klara.

SKI:s undersökningar visar att Länsförsäkringar har Sveriges mest nöjda kunder. Men bra kan alltid bli bättre och vi siktar på ännu nöjdare kunder nästa år. Fram till dess – stort tack för förtroendet!

*Som namngivet företag. ** Delad förstaplats.

Fångat på film

Tema
Kundägt

Kundägt > Våra kunder är också våra ägare, något som genomsyrar hela vår verksamhet. Vi har träffat sex medarbetare i olika yrkesroller på Dalarnas som berättar hur det kundägda påverkar deras vardag.

Filmerna hittar du på dalarnas.se

Kunden i centrum på riktigt

Sara Bergström jobbar i växeln och receptionen på Dalarnas Försäkringsbolag. Mötet med människor, samt att kunderna ska känna sig sedda, hörda och hjälpta, är en viktig del i Saras arbete. Hon har alltid med sig att de flesta hon pratar med också är ägare av Dalarnas Försäkringsbolag.

” Det är mötet med människor som ger mig energi.

Vi vill vara där kunderna är

Hanna Ehlin är bankrådgivaren som flyttade till Leksand från Stockholm för tio år sedan och vurmar för det lokala. "Medan många konkurrenter stänger sina lokala kontor tänker vi på Dalarnas tvärtom. Vi vill vara där våra kunder är", säger hon. Hanna tycker det känns bra i magen att jobba för ett kundägt bolag, att alltid ge kunden den bästa hjälpen oavsett vad bolaget tjänar på det.

” Jag har ofta fysiska kundmöten på kontoret, många saker blir så mycket enklare att prata om när man ses.

Ett omtänksamt bolag

För Tomas Vikman innebär kundägt att vi är ett omtänksamt bolag som tänker på kundens bästa. I det dagliga arbetet på vårt kundcenter hjälper han kunder i olika skeden i livet. Han bidrar till att kunderna får rätt försäkringar, inte att sälja något som kunderna inte behöver. "Kunderna är våra ägare och vi är måna om dem och förtroendet vi får av dem!", säger han.

” Kunderna är våra ägare – vi är måna om dem och förtroendet vi får!

Hos oss går kunderna alltid först

Vd har ordet > Den stora skillnaden mellan oss och många andra bolag är att vi har en enda uppdragsgivare och det är våra kunder. Det innebär att vi inte har någon intressekonflikt mellan kunder och ägare. I vårt kundägda bolag går kunderna alltid först.

Jag upplever att vår ägarform och vårt sätt att styras ligger ännu mer i tiden nu än när jag började här för åtta år sedan. Sannolikt finns det flera förklaringar till det; skandalerna bland några av våra branschkollegor på banksidan gällande penningtvätt, kritik mot höga bonusar och ersättningsnivåer och att man stängt många kontor av lönsamhetsskäl.

Samtidigt har engagemanget för hållbarhetsfrågor från konsumenterna ökat kraftigt de senaste åren, något jag också tror påverkar synen på kundägda företag. Man vill ha mindre slit och släng, mer återbruk, varsamhet om resurserna och överlag ett etiskt agerande.

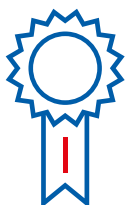
Många studier visar att människor vill bidra till samhällsnytta och ha ett meningsfullt arbete, något jag tror även gynnar Dalarnas i konkurrensen om medarbetare på arbetsmarknaden.

Det som är bra för dalfolket är bra för våra kunder

Jag är stolt över att arbeta i en verksamhet som är så pass ekonomiskt demokratisk som vår. Vi har möjlighet att vara med och bidra

Höjdpunkter på Dalarnas 2019

- Vi genomförde ett **byte av banksystem** i hela länsförsäkringsgruppen. Med detta nya system har vi skapat förutsättningar för fortsatt utveckling av våra digitala banktjänster under många år framåt.
- Vår **företagsbank** börjar komma igång på allvar. Ett dedikerat team jobbar med att sprida vårt erbjudande till allt fler av länets företagare.
- **Dalarnas Villa** – ett projekt för att bidra till ett mer hållbart byggande både i vårt län och ute i landet – har nu invigts och en familj har flyttat in. Nu är det spännande att följa forskningsprojektet som pågår kring olika hållbarhetsaspekter i villan.
- Det **nya kontoret i Mora** har blivit klart. En gammal fin industribyggnad från förra sekelskiftet har totalrenoverats och erbjuder både större kundmötesytor för Dalarnas och även lokaler för andra företag.
- **Utmärkelserna** fortsätter regna över oss! Svenskt Kvalitetsindex utser varje år de företag i vår bransch som röner mest uppskattning inom både bank och försäkring och vi tar varje år ett antal förstaplatser inom de olika grenar som betygsätts (se priserna vi fått 2019 på sid 2).

på olika sätt i vårt län, inte enbart i vår kärnverksamhet utan också utanför bolagets gränser. Vi lägger stora resurser på att hjälpa länets invånare undvika skador – allt ifrån trafikolyckor till bränder och vattenskadorna i fastigheter. Vi stöttar föreningar och investerar i sådant som det offentliga inte står för, som exempelvis räddningsbåtar till Sjöräddningen härom året. Eftersom en så stor del av länets befolkning är våra kunder brukar vi säga att "det som är bra för dalfolket är bra för våra kunder".

Högre skadekostnader 2019

Under 2019 har vi haft högre skadekostnader än vi brukar på sakförsäkringssidan. Det har dragit ner resultatet, men samtidigt givetvis varit till stor nytta för de kunder som drabbats av skador. Å andra sidan har vi gjort ett fantastiskt resultat i kapitalförvaltningen 2019. Avkastningen kommer bland annat från tillväxten inom Länsförsäkringar Bank och Fondliv, där en del av kapitalet är investerat.

De stora utmaningarna 2019 har handlat om att anpassa verksamheten till nya regelverk, i synnerhet handlar det om rutiner på banksidan för att motverka penningtvätt. Det i grunden väldigt positiva att så många vill byta bank och komma till oss har också varit utmanande – att hinna med att utöka verksamheten så snabbt som efterfrågetrycket kräver.

Hållbarhet blir en allt viktigare fråga

Utanför vårt bolag är det två saker som sticker ut 2019: Dels klimatfrågan, hur vikten av att vi tar stora kliv i rätt riktning blivit allt tydligare för allt fler. Bränderna i Australien och i det lilla vår egen milda vinter påminner oss om vart vi är på väg.

Räntorna är en annan fråga som varit aktuell under året, nu har vi

Dalarnas Försäkringsbolag har

179 007 kunder totalt

– en ökning med 1 361 kunder under 2019

” Jag är väldigt stolt över det förtroende dalfolket visar oss. Något som inte vore möjligt utan våra oerhört engagerade medarbetare.

ju lämnat minusräntan, men det verkar som att låga räntor kommer bestå en lång tid framöver.

För bolagets räkning ser jag fram emot flera saker. Hösten 2020 beräknas ombyggnaden av kontoret i Borlänge vara klar. Vi kommer också att göra en rejäl satsning på bemanningen inom den gemensamma kundservice vi driver för hela länsförsäkringsgruppens räkning. Detta för att kunna ta emot den stora ökningen av både inkommande samtal och efterfrågan på våra tjänster.

Hållbarhet blir en allt viktigare fråga för både medarbetare och kunder. Under året kommer en styrgrupp att arbeta med våra kommande steg på detta område.

Slutligen vill jag säga att jag är väldigt glad och stolt över det förtroende dalfolket visar oss. Något som inte vore möjligt utan våra oerhört engagerade medarbetare. Vi på Dalarnas ger järnet för att fortsätta leverera och utveckla tjänster i toppklass för våra kunder!

Anders Grånäs

Anders Grånäs
ud Dalarnas Försäkringsbolag

Året i siffror

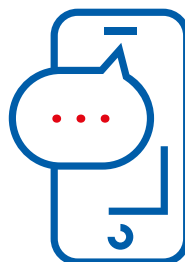
Nyckeltal	2019	2018
Resultat före skatt, Mkr	628	119
Balansomslutning, Mkr	9 340	8 404
Kapitalkvot, %	190	238
Antal anställda (medeltal)	320	303
- varav kvinnor	158	144
- varav män	162	159
Totalt antal kunder *	179 007	177 646
Bank		
Inlåning, Mkr	6 730	5 932
Utlåning, Mkr	1 634	1 569
Bostadsutlåning, Mkr	10 353	9 623
Fondvolym och övriga finansiella instrument, Mkr	3 853	2 734
Antal kunder	52 981	50 418
Livförsäkring		
Totalt premiebestånd (inbetalda premier)	310	309
Totalt försäkringskapital, Mkr	8 524	7 362
Antal kunder	44 590	45 025
Sak		
Premieintäkt, Mkr	1 353	1 291
Tekniskt resultat före rabatter, mkr	-50	126
Återbäring och rabatter	175	231
Totalkostnadsprocent efter avgiven återförsäkring, %	104,6	91,2
Totalavkastning kapitalförvaltning, %	13,3	3,6
Antal kunder *	156 610	155 690
Marknadstäckning		
Villahem	77,3	77,0
Personbil	65,1	65,4
Trafikförsäkringspliktiga fordon juridisk person	65,9	63,9
Byggindustri	74,4	75,2
Tillverkningsindustri	75,0	75,0
Tjänsteföretag	53,6	53,8

* Antal kunder inom sak avser kunder folkbokförda i Dalarnas län.

Året i korthet

Jackpot i hållbarhetsrankning

Länsförsäkringar har under 2019 för fjärde gången utsetts till Sveriges mest hållbara försäkringsbolag av Sustainable Brand Index – Nordens största konsumentundersökning om hållbarhet.

Under 2019 ringde det

105 181

personer till Dalarnas **kundcenter** för försäkringsfrågor.

Skadeförebyggande arbete

Arbetet gav resultat, och under 2019 såldes över **1200** brandfiltar, **1 100** brandsläckare och **2 600** brandvarnare.

Under 2019 ringde det

362 586

personer till länsförsäkringsgruppens gemensamma **Telefonbank** – en ökning med **38 566** samtal för kollegerna i Borlänge.

Vi sponsrar över **200 idrotts- och kulturföreningar** i länet – primärt inom breddverksamheten.

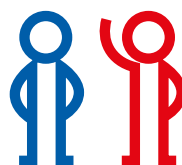

Vårt mest gillade inlägg på Facebook under året var det om att vi inlett ett samarbete med tennisspelaren **Stefan Olsson**. Inlägget gillades **697** gånger och delades **23** gånger. Vid årets slut hade vi **9 847** gillare av vår sida.

Vi blev "**Bästa fondbolag 2019**"

Hurra!

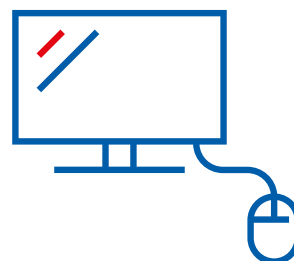
Förra året fick vi som första svenska bolag priset "Bästa fondbolag 2019" av det internationella analysföretaget Morningstar.

Nya medarbetare

Under 2019 rekryterades totalt **61 nya** medarbetare till Dalarnas, och vi är 403 anställda över hela Dalarna.

Under 2019 har det tecknats **2 731** nya **företagsförsäkringar**.

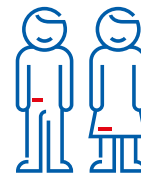

Reflexvästar till förskolor

Sedan 2013 har vi delat ut totalt **53 000** reflexvästar till förskolor i länet.

4 230

fler **privatförsäkringar** sålde vi under 2019, än tidigare år.

**Tema
Kundägt**

600

Ungefär så många **hembesök** gjorde vi hos **villaägare** under 2019, med genomgång av vatten-, brand- och inbrottssäkerhet. Alla fick dessutom ett gratis vattenlarm vid besöket.

12

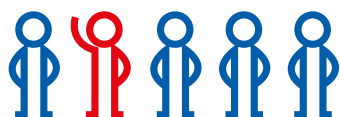
skadeförebyggare totalt jobbar löpande med att informera kunder om hur de kan undvika vattenskador, bränder trafikolyckor och inbrott.

Vår **bank** har totalt

52 981 kunder

- en **ökning med 2 563** under 2019

Länsförsäkringar på topplistan

- om **medarbetarna** får välja

Våra egna medarbetare placerar Länsförsäkringar högt på listan bland Sveriges bästa arbetsgivare. I undersökningen "Sveriges Bästa Arbetsgivare" får företagets egna medarbetare betygsätta sin arbetsgivare utifrån tre kriterier: intern identitet, nöjdhet/rekomendation och lojalitet. Länsförsäkringar hamnar på plats 27 av 50 stora arbetsgivare.

Våra värdeord

Dalarnas Försäkringsbolags värdeord utgör grunden för vår verksamhet och skapar förutsättningar för vårt agerande, både mot våra kunder och mellan medarbetare. De fyra värdeorden är **Kompetens**, **Omtanke**, **Ärlighet** och **Trygghet** - så här ser vi på dessa begrepp.

Kompetens

Med vårt kunnande ska varje kund känna sig unik och exklusiv utifrån sina förutsättningar. Vi ska alltid använda vår kompetens på ett omsorgsfullt sätt.

Omtanke

Hos oss är man alltid välkommen. Det är en förutsättning för en enkel och naturlig relation där kunden upplever vår omtanke.

Ärlighet

Vi agerar på ärliga grunder och kunden ska förstå att vårt förslag grundar sig på kundens faktiska behov.

Trygghet

Utifrån vår kompetens, omtanke och ärlighet ska kunden känna en stor trygghet hos oss.

Våra kunder äger

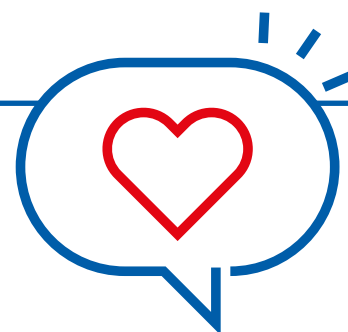
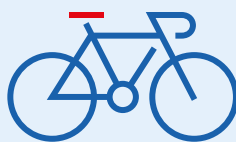
Kundägt > Det finns något som gör Dalarnas Försäkringsbolag speciellt. Vi är nämligen ägda av våra kunder. Genom valda fullmäktigerepresentanter har du som kund möjlighet att påverka bolagets framtid.

Vad innebär det att Dalarnas är kundägt?

Det betyder bland annat att det inte finns några externa aktieägare och att vinsten återinvesteras i verksamheten eller delas ut till försäkringskunderna i form av återbäring. Kunderna har inflytande över verksamheten genom möjligheten att utse ledamöter till fullmäktige.

Dalarnas Försäkringsbolag ägs av alla som har en **sakförsäkring** i bolaget.

Du som kund kan påverka genom representanter

Så här fungerar det:

- Fullmäktige är det högst beslutande organet i Dalarnas Försäkringsbolag.
- Genom att välja representanter till fullmäktige har du som kund och ägare möjlighet att påverka bolagets framtid.
- Val till fullmäktige brukar vanligtvis ske var tredje år och det är kunderna i kommunen som utser sina representanter. Valberedningen sköter hanteringen av nomineringarna.
- Valmöten till fullmäktige är offentliga och alla försäkringsstagare har rätt att vara med och rösta.
- De 47 ledamöterna i fullmäktige väljer Dalarnas Försäkringsbolags styrelse, ordförande, vice ordförande och revisorer.
- Under året hålls fullmäktige informerade om de händelser och frågor som är viktiga för bolaget.
- Vid den årliga slutna bolagsstämman redovisas bland annat året som gått, revisionsberättelsen och så fastställs resultaten.

Vad betyder det för dig att Dalarnas är kundägt?

Håkan Danielsson

Bank- och försäkringskund

– Jag valde Dalarnas av ideologiska skäl, det hoppas och tror jag att fler också gör.

Det är en medlemsbank som inte har samma vinstkrav som andra banker och det spelar stor roll för mig.

Anna Ohlson

Helkund

– Det känns naturligt att vara kund hos Dalarnas eftersom jag bor i Dalarna, och de är ett trovärdigt företag som är bra att ha att göra med. Jag vet inte riktigt vad det kundägda innebär, mer än att vi får återbäring.

Gunnar Johansson

Försäkringskund

– Jag blev kund eftersom Dalarnas har bra rykte och bra kundservice, samt bäst villkor när jag kollade runt. Jag tycker det är bra med ett kundägt bolag, det ger ett bra intryck att de jobbar mer för sina ägare som är alla vi kunder. Det avspeglas ju också i återbäringen vi får.

Jenny Thörn

Fullmäktigeledamot

– Rent konkret är det en möjlighet att som fullmäktigeledamot vara med och påverka – ett förtroendeuppdrag som jag är stolt över, inte minst eftersom jag ser att bolaget sköts på ett bra sätt. Den stora skillnaden jämfört med icke kundägda bolag upplever jag är öppenheten, den insyn vi som fullmäktigeledamöter får i verksamheten har överraskat mig. Det bygger ett engagemang, man vill vara med på bolagsstämmor och dialogträffar för att diskutera och bolla idéer.

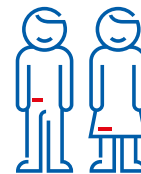

Jörgen Isaksson

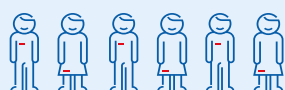
Styrelseledamot

– Vi i styrelsen arbetar med de långsiktiga strategierna och vart vi ska som bolag, där känner jag ett stort ansvar både för våra erbjudanden och det vi ger tillbaka till dalfolket på olika sätt. Våra investeringar ska komma dalfolket till gagn, så att vi kan bidra till ett ännu starkare långsiktigt hållbart län tillsammans med våra kunder som också är våra ägare.

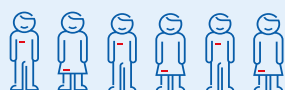

Tema Kundägt

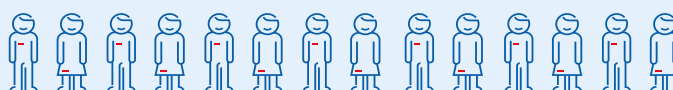
Kunderna väljer

47

ledamöter till **fullmäktige**.

De 47 ledamöterna väljer i sin tur Dalarnas Försäkringsbolags **styrelse, ordförande, vice ordförande** och **revisorer**.

Styrelsen ansvarar bland annat för bolagets organisation och förvaltning och ska fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och övergripande natur.

1 004 000 000 kr

Så mycket har kunderna
fått i **återbäring** 2010-2018.

Återbäring

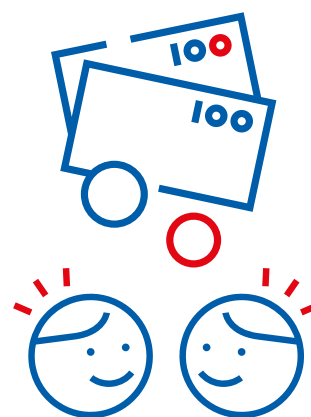
När ett år med få skador sammanfaller med goda övriga resultat kan vinsten delas ut till kunderna.

Kriterierna för återbäring är att företaget går med vinst och att man bedömer att det är skäligt och utan ekonomisk risk att betala tillbaka pengarna. Grunden i återbäringen är med andra ord en mycket god och långsiktigt stark ekonomi.

I vår bransch finns det också krav från Finansinspektionen som säger hur mycket kapital vi måste ha tillgängligt

för att alltid kunna möta kostnaderna för till exempel våra kunders skador.

Alla som har en gällande sakförsäkring i Dalarnas Försäkringsbolag den 1 januari det år återbäringen betalas ut får ta del av återbäringen. Alla kunder, både privatpersoner och företag får återbäring.

Vem äger vad?

Försäkringsverksamheten ägs direkt av försäkringskunderna, medan bankverksamheten ägs av försäkringskunderna via länsbolagen och Länsförsäkringar AB.

Samverkan som stärker Dalarnas Försäkringsbolag

Samverkan ➤ Dalarnas Försäkringsbolag äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala – Dalarnas Försäkringsbolag har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Dalarnas Försäkringsbolag äger 6,8 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Dalarnas Försäkringsbolags konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar Sifos anseendeundersökning 2019 visar att Länsförsäkringar har det nionde högsta anseendet av alla svenska företag – en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag – den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars rekommenderade fondutbud består av 38 fonder med eget varumärke och 54 externa fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 57 fonder i ett utökad fondutbud. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Länsförsäkringar Fondliv förvaltar 159 Mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd: Nya Trad, Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension. De flesta kunder med Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension har möjlighet att byta sina befintliga försäkringar till Nya Trad. Läns-

försäkringar Liv förvaltar cirka 114 Mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda bankkunder både bland företags- och privatkunder.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla byggt ett starkt varumärke i Sverige. Nu pågår arbetet med att etablera Agrias varumärke på de övriga fem marknaderna med samma framgångsrika koncept. En viktig del av Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och gruppörsäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälso- och sjukvårdstjänster och personligt samtalsstöd. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra strategiska bolånekunders ekonomiska trygghet.

Förvaltningsberättelse

➤ Styrelsen och verkställande direktören för Dalarnas Försäkringsbolag får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2019, bolagets 173:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905) bildades den 24 mars år 1846 och har 156 610 st (155 690) försäkringstagare. Det är dessa som utgör ägandeskapet av bolaget eftersom Dalarnas är ett helt och hållet kundägt bolag. Ett av bolagets mål är att stå för ekonomisk trygghet och säkerhet genom att tillhandahålla försäkringar samt finansiella tjänster.

Dalarnas Försäkringsbolag är en del av länsförsäkringsgruppen. Det är en samverkan mellan 23 st självständiga länsförsäkringsbolag i Sverige. Bolagen äger tillsammans Länsförsäkringar AB (LFAB) vars huvudsyfte är att, som en central aktör för gruppens räkning, bedriva strategiskt utvecklingsarbete och service. Det skapar effektivitet, skalfördelar och möjliggör för respektive länsbolag att ligga i framkant och vara framgångsrika på sina respektive länsområden. Det är också via LFAB som förmedlad affär som bank och liv finns.

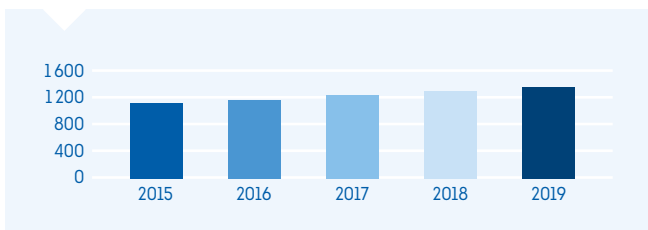
I Dalarnas län är det Dalarnas Försäkringsbolag som via lokal närvaro, med bland annat 7 st kontor, tecknar och tar risk för försäkring avseende sakförsäkringar, motorfordon, trafik, fritidsbåtar, allmän ansvarighet, annan förmögenhetsskada, rättskydd samt personförsäkringar. Dalarnas svarar också för försäljning och kundkontakt med tillhörande kundservice av förmedlad verksamhet liv och bank.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

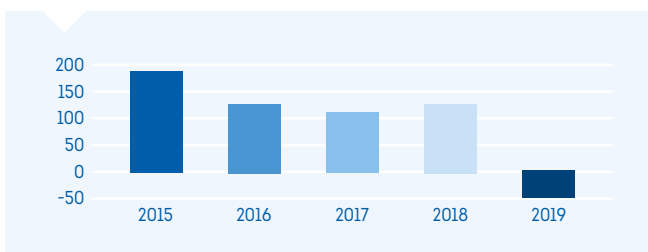
Försäkringsrörelsen

Premieinkomsten brutto uppgick till 1 471,2 Mkr (1 417,9) varav premieinkomst i direkt försäkring ökade med 48,7 Mkr (53,8) medan premieinkomsten i mottagen återförsäkring ökade med 4,6 Mkr (8,8). Ökningen av premieinkomst har genererats inom de flesta försäkringsgrenarna. Bolaget har dock gjort justeringar inom affären för trafik vilket i den affären resulterat i en minskning av premieinkomst. Premiekostnaden för avgiven återförsäkring uppgick till 94,0 Mkr (93,3) och premieintäkten för egen räkning ökade med 4,8 procent till 1 352,9 Mkr (1 291,1). Under verksamhetsåret inträffade totalt 59 419 st skador. Det är 2 677 st färre skador än föregående verksamhetsår. Utbetalda försäkringssättningar före avgiven återförsäkring ökade med 64,8 Mkr till 1 024,9 Mkr (960,2) och de försäkringstekniska avsättningarna för oreglerade skador ökade med 101,6 Mkr till 2 581,6 Mkr (2 480,0). Återförsäkrars andel i försäkringssättningar uppgick till -77,5 Mkr (47,6). Avvecklingsresultatet f.e.r uppgick till -67,3 Mkr (-0,3). Försäkringssättningar i direkt försäkring ökade med 184,2 Mkr och uppgick till 1 129,4 Mkr (926,7). Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter uppgick till -49,9 Mkr (125,6). Bolaget har 174,7 Mkr (230,7) i avsättning till framtida återbäring och rabatter. Tekniskt resultat efter återbäring och rabatter uppgick till -224,6 Mkr (-105,2).

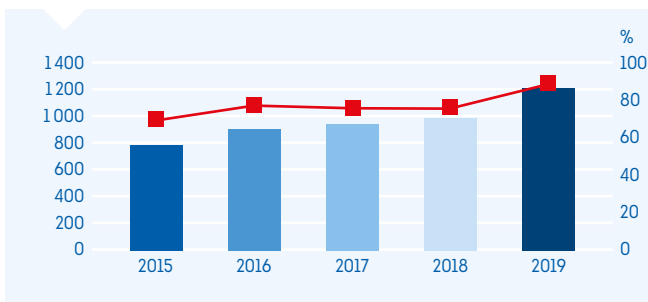
Premieintäkter (Mkr)

Tekniskt resultat före rabatter (Mkr)

Skadekostnader (f.e.r)

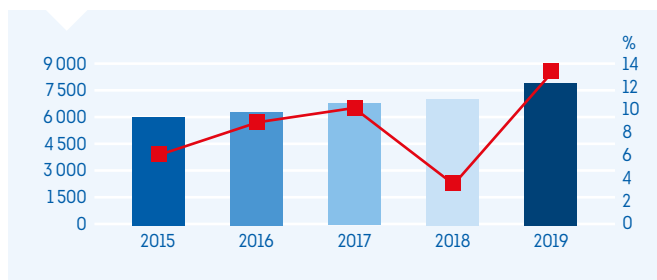

KAPITALFÖRVALTNING

Placeringsstillgångarna uppgick till 7 893,9 Mkr (7 001,2) vid verksamhetsårets slut. Marknadsvärdet på placeringsstillgångarna inklusive likvida medel uppgick till 8 215,3 Mkr (7 291,5).

Den totala avkastningen på placeringsstillgångar uppgick till 860,5 Mkr (222,1). Avkastningen på ränteplaceringar uppgick till 4,1 procent (-0,1). Aktieplaceringar har under året haft en totalavkastning på 30,3 procent (-5,0). Private Equity och övriga strategier avkastade 4 procent (4,1) samt strategiska placeringar (fastigheter och skog samt aktier i LFAB) avkastade 15,3 procent (14). Den totala kapitalavkastningen på hela portföljen uppgick till 13,3 procent (3,6) och direktavkastningen till 0,5 procent (3,2).

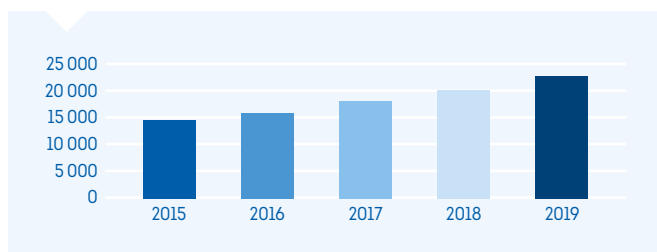
Placeringsstillgångar och avkastning (Mkr)

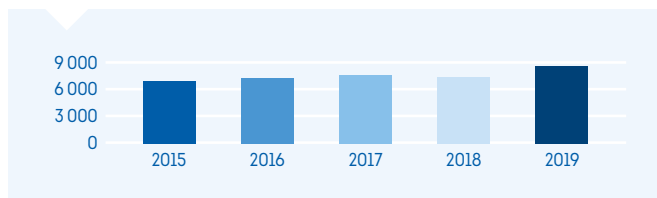
Liv och bank

Bolagets förmedlade verksamheter inom affärsområde liv och bank redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under rubriken Resultat förmedlad affär. Affärsområde livs resultat uppgick till -2,0 Mkr (0,2) och för affärsområde bank 9,9 Mkr (15,4). Liv hade verksamhetsmässigt ett år där kapitalet för den egna säljkraften växte med 15,8 procent till 8 525,5 Mkr. De avtalade premierna i fondliv ökade med 10,5 procent och flyttnettot var för helåret positivt. Resultatförsämringen beror främst på högre kostnader. Affärsområde banks resultat förklaras av en växande affärsvolym och balanserad kostnadskontroll. Ytterligare en viktig faktor är att banken också upprätthållit en god kvalitet i kreditgivning med låga kreditförluster som följd. Bankvolymerna ökade med 2 771,6 Mkr (1 968,6) till en total volym på 22 750,2 Mkr (19 978,6).

Bankvolym (Mkr)

Livförsäkringskapital (Mkr)

Resultat

Koncernens resultat före skatt uppgick till 628,3 Mkr (119,1) och efter skatt till 560,5 Mkr (180,8). Skatt på året resultat uppgick till -67,7 Mkr (61,7). Resultatutvecklingen i övrigt samt ekonomisk ställning framgår av femårsöversikten längre fram i årsredovisningen.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms av bolaget som väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten f.e.r. på 78,1 procent (75,5) under senaste 5-årsperioden är en återspeglning av försäkringsrisken. För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringsskyddet beskrivs mer ingående i not 2.

Den mottagna återförsäkringsaffären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten för mottagen återförsäkring uppgick under verksamhetsåret till 91,7 Mkr (87,1) vilket är 6,2 procent (6,1) av premieinkomsten i direkt försäkring. Största risken i mottagen affär är andelen i Nordiska

Kärnförsäkringspoolen. Maximalt ansvar per skadehändelse i Nordiska Kärnförsäkringspoolen uppgår för bolagets del till 3,5 MEUR.

Marknadsrisker

Inom området för kapitalförvaltning har bolaget identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk, valutarisk, koncentrationsrisk, fastighetsrisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Dotterbolag

Dalarnas Försäkringsbolag har två dotterbolag. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB (DFF) förvaltar aktier i Humlegården Fastigheter AB samt i Lansa Fastigheter AB. DFFs ägarandel i Humlegårdsbolaget uppgår till 6,8 procent (6,8) och i Lansa 17,9 procent (22,8). Det andra dotterbolaget är ett för året nystartat dotterbolag och heter Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB 2 (DFF2). DFF2 har under året förvärvat aktier i Hällefors Tierp Skogar AB där ägarandelen uppgår till 8,3 procent. För ytterligare information se vidare not 17.

Intressebolag

Dalarnas Försäkringsbolag har ett intressebolag, Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A som ägs tillsammans med 9 länsförsäkringsbolag. Dalarnas Försäkringsbolag ägarandel uppgår till 35,1 procent (35,1). Se vidare not 18.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

Försäkringsverksamhet

Bolaget bedriver sedan ett par år tillbaka affären för olycksfall vuxen lokalt och beståndet har vuxit kraftigt senaste åren. 2019 var inget undantag då beståndet ökat med 3,7 Mkr till 59,6 Mkr och 1 617 st till 43 685 st försäkringar.

Inom företagsområde sak under 2019 noterades god försäljningstillväxt och förhållandevis låga nivåer avseende annullationer. Det totala premiebeståndet ökade med 7,5 procent vilket är 36,7 Mkr och antalet försäkringar med 3,7 procent vilket motsvarade 2 731 st nya försäkringar. Av ökning avser 8,1 Mkr motorförsäkring och 17 Mkr företagsförsäkring. Antalet företagsförsäkringar ökade med 226 st och motorförsäkring med 2 279 st försäkringar.

Bolaget har under året haft en kraftig ökning av skador av större omfattning. Totalt inträffade också två skador som gick över bolagets självbehåll om 25,0 Mkr. Skadekostnadsprocenten uppgick till 88,9 procent och total skadekostnad till 1 203 Mkr.

Bankverksamhet

Inom bankverksamheten fortsätter arbetet med att möta upp nya och befintliga kunder genom att stärka kompetens och arbeta enligt gemensamt arbetssätt. Syftet är att kvalitetssäkra det fysiska och det digitala kundmötet. Affärsvolymen har vuxit med ca 13,9 procent och antalet kunder har ökat med 2 563 st till 52 981 st.

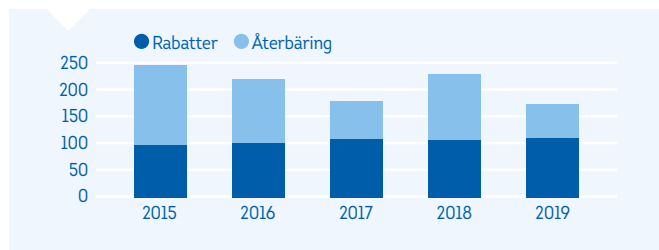
Livverksamhet

Inom affärsområde liv har ett stort fokus under året varit att identifiera framgångsnycklar och anpassa verksamheten för att möta framtida behov. Bemanningen har setts över och samarbeten mellan affärsområden har stärkts. Det totala livkapitalet ökade med 15,8 procent och antalet kunder är 44 590 st.

Återbäring

Under året har bolaget gjort en avsättning till återbäring på 65,0 Mkr (125,0)

Rabatter och återbäring (Mkr)

Efter verksamhetsårets utgång

Inga större skadehändelser har inträffat efter verksamhetsårets slut utan skadeutfallet är normalt för årstiden.

Omvärlden

2019 var ett mycket bra år på finansmarknaden. Under året fick vi egentligen inga större korrekationer, det blev ett placeringsår med låg risk i marknaden. Under första kvartalet utvecklades riskfyllda tillgångsslag mycket starkt, som sedan följdes av ett andra kvartal där utvecklingen fortsatt var positiv, men under mer ordnade former. Under tredje kvartal tog marknaden fart igen, och särskilt årets sista kvartal blev mycket positivt. För helåret 2019 var nästan alla tillgångsslag rejält på plus. Visserligen fanns det under 2019 ett flertal politiska/ekonomiska risker som hade potential att störa ekonomisk aktivitet, men dessa avklarades utan att marknaden fick någon nämnvärt högre volatilitet. 2019 blev ett av de bättre placeringsåren mätt i riskjusterad avkastning de senaste 20 år.

Totalt uppgick avkastningen i förvaltningen till 13,3 procent (3,6) under året.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Omvärlden

För 2020 förväntas det att global ekonomisk tillväxt ökar något. Under 2019 var global tillväxt 2,9 procent, medan det för 2020 förväntas en tillväxt om 3,3 procent. Dessa estimat levereras av International Monetary Fund (IMF), som successivt under fjolåret justerat upp estimaten för åren 2020-2021 till följd av en marginellt positiv utveckling inom ledande ekonomiska indikatorer.

Världsekonomin har under en längre period utvecklats tillfredsställande, man har dock hyst farhågor om vikande ekonomisk tillväxt och möjlig recession. De ekonomiska indikatorerna visar inte på en stundande negativ utveckling utan snarare en liten förbättring, och man tror att perioden framöver kommer präglas av acceptabel ekonomisk tillväxt, (måttligt) stigande räntor, och tillfredsställande likviditet på finansmarknaden.

Under 2019 har värderingarna på vissa aktiemarknader blivit höga. Dock har bolagen fortsatt leverera vinster som varit bättre än marknadens förväntningar, och kurserna har stigit. Utvecklingen med högre bolagsvinster måste fortsätta för att riskfyllda placeringar ska utvecklas positivt under 2020. Det verkar råda konsensus om att amerikanska aktier kan vara något dyra vid ingången till 2020, medan europeiska aktier och tillväxtmarknadsaktier har mer attraktiv värdering.

Ränteplaceringar förväntas efter ett mycket bra 2019 ge en blygsam avkastning under 2020. Ränteplaceringarna får kämpa emot (försiktigt) stigande räntor, dock finns det räntepapper (till exempel tillväxtmarknadsobligationer) som i dagsläget har attraktiv värdering.

I vilken takt centralbankerna höjer/sänker sina styrräntor kommer bli mycket betydelsefullt för 2020 års utveckling på finansmarknaden. Om de viktigaste centralbankerna gör något oväntat kommer detta ge omedelbar effekt i marknaden. Vid ingången till 2020 förväntar marknaden att ECB/Riksbanken lämnar räntorna nästan oförändrade, medan man i USA (FED) förväntar lägre räntor. Alla avvikelser mot dessa förväntningar kommer ge en volatil marknad.

Utsikterna för 2020 är med andra ord förhållandevis goda – men mark-

naden är mycket sensitiv för negativa överraskningar i bolagens vinstutveckling eller i centralbankernas agerande.

Lokalt

Dalarnas Försäkringsbolag ska leverera med kvalitet utifrån kundens behov. Det ska ske enligt beslutade arbetssätt, instruktioner och vad som är stadgat i gällande lagar. Hög service ska hållas i alla kanaler genom att behålla samt utveckla hög kompetens inom alla verksamhetsområden. Bolaget marknadsför ett heltäckande erbjudande inom bank och försäkring till befintliga samt potentiellt nya kunder.

Bolaget verkar på konkurrensutsatt marknad ihop med andra försäkringsbolag och banker. Bolagets inställning till vad som är avgörande för att lyckas är att ligga i framkant med digitala lösningar i kombination med att aktivt satsa på den lokala marknadsnärvaron. Det är där möjlighet finns att fysiskt träffa och lära känna kunden.

Bolaget arbetar aktivt med skadeförebyggande verksamhet både via insatser hos kunderna och i projekt som Dalarnas Villa. En utebliven skada är en vinst för miljön då det bidrar till en mindre klimatpåverkan. Arbetet sker inom Dalarnas Försäkringsbolag men även via länsförsäkringsgrupps gemensamma skadeförebyggande arbete där Dalarnas är ett av de drivande länsbolagen.

Koncernen

Koncernen – Dalarnas Försäkringsbolag – består av moderbolaget Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905) och dotterföretagen Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag (556683-6044) och Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2 (559206-0890).

Koncernens fria egna kapital inklusive årets resultat uppgår till 4 905 Mkr (4 304).

Vinstdisposition moderbolaget

Till bolagsstämans förfogande står:

- balanserad vinst 3 042 435 194 kr
- årets resultat 633 037 751 kr

3 675 472 945 kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att 3 675 472 945 kr överförs i ny räkning.

Hållbarhetsrapport 2019

Inledning

Dalarnas Försäkringsbolags affärsidé utgår från kunden med målsättning att skapa trygghet och möjligheter. Strävan efter långsiktig hållbarhet är en naturlig del av vår verksamhet. Både för bolagets räkning, kundernas (våra ägares) och för länets befolkning i övrigt. Det gäller såväl vid rådgivningen på bankområdet som vid försäkring av personer och egendom, likaså de övriga insatser vi gör för att bidra till ett mer hållbart län och en mer hållbar verksamhet.

Vår omfattande skadeförebyggande verksamhet är en viktig pusselbit, där vi kommunicerar offensivt kring de lärdomar som dras vid skador inom framför allt områdena vatten, brand, trafik och säkerhet/trygghet. Motiven till vårt skadeförebyggande arbete finns inom både ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. En skada drabbar ofta den enskildes ekonomi, sociala situation samt den omgivande miljön. En skada kostar också pengar för bolaget och därmed för våra kunder. En ökad miljöbelastning som driver på klimatförändringen kan på lite längre sikt drabba även kunderna och länet som helhet i form av fler och värre naturskador. Fler naturskador drabbar också Dalarnas Försäkringsbolags ekonomi.

Som kundägt bolag är det också angeläget för oss att engagera oss för länets utveckling och trygghet genom stöd till föreningar och organisationer som bidrar positivt till samhället. Ett tryggare län bidrar i sin tur till färre skador.

Dialog med våra intressenter

Väsentliga hållbarhetsrisker och frågor identifieras, prioriteras och hanteras i samverkan med prioriterade intressenter. Den undersökning som görs regelbundet riktad till alla medarbetare bidrar med viktigt underlag vad gäller den sociala hållbarheten ur ett internt perspektiv.

I början av året genomfördes en intressentdialog riktad till våra prioriterade intressenter; representanter för kunder, fullmäktige, styrelse, medarbetare, leverantörer/samarbetspartners samt anställda inom utvalda intresseorganisationer och myndigheter. Dialogen genomfördes dels kvantitativt genom en digital enkät till ett representativt urval av dalfolket, dels kvalitativt som telefonintervjuer med utvalda representanter för intressentgrupper. Ur detta material kunde vi tydligt utläsa att det man prioriterade högst var de insatser vi som bolag lägger de största resurserna på; att förebygga skador, att vara en bra arbetsplats, den rådgivning vi levererar inom bank och försäkring, samt att vi arbetar hållbart ur ett etiskt perspektiv.

Resultaten presenterades på djupet för ledning och styrelse, mer översiktligt för alla medarbetare via intranätet samt vid vår bolagsstämma för fullmäktigeledamöter. På grundval av undersökningsresultaten genomförde vi också en workshop med fullmäktigeledamöter under 2019 på tema hållbarhet och önskade prioriteringar.

En styrgrupp för hållbarhetsarbetet har nu etablerats, som med utgångspunkt från bland annat intressentdialogen kommer att driva och utveckla bolagets hållbarhetsarbete framåt.

Styrande riktlinjer

Ett antal av Dalarnas Försäkringsbolags policydokument och riktlinjer ligger till grund för arbetet med hållbarhet och dess relaterade risker.

Nedanstående sju interna styrande dokument är de vi anser viktigast för alla i bolaget att känna till och som vi trycker mest på i kommunikationen med våra medarbetare:

- Uppförandekod för Dalarnas Försäkringsbolag.
- Riktlinje för hantering av intressekonflikter.
- Riktlinje för hantering av kunduppgifter.
- Riktlinje för incidentrapportering.
- Riktlinje för klagomålshantering.
- Miljöpolicy (även ett antal riktlinjer reglerar vår verksamhet inom detta område).
- Säkerhetsinformation för medarbetare.

Därtill kommer exempelvis:

- Policy för kapitalförvaltning.
- Riktlinje för ansvarsfulla investeringar.
- Riktlinje för inköp, upphandling och avtal.
- Riktlinje för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- Riktlinje för sponsring.
- Riskpolicy.

Varje nyanställd får en genomgång av Uppförandekoden samt signerar att man tagit del av och ansluter sig till vad som står där. Varje år gör samtliga anställda en e-utbildning i vår uppförandekod samt tar del av de övriga viktiga dokumenten ovan. Alla chefer ska dessutom årligen ha en diskussion kring olika situationer med sina medarbetare utifrån våra värdeord och dessa styrande dokument. De här och övriga policies och riktlinjer som påverkar hur vi hanterar vår verksamhet finns tillgängliga via intranätet.

En årlig översyn av dessa dokument görs av ansvarig för respektive dokument, tillika ansvarig för det verksamhetsområde policyn/riktlinjen avser.

Löpande uppföljning av att policyer och riktlinjer följs görs genom egenkontroller och andra rutiner i verksamheten. Funktionen för regel efterlevnad (compliance) rapporterar kvartalsvis till vd och styrelse. Riskhanteringsfunktionen skall minst kvartalsvis tillhandahålla en skriftlig riskrapport till bolagets vd och styrelse. Hållbarhetsfrågor av betydande art diskuteras och beslutas i bolagets ledningsgrupp.

Risker gällande hållbara investeringar

Länsförsäkringar AB (LFAB) investerar i bolag över hela världen via egen förvaltning och via externt förvaltningsfonder och mandat. Ägarpolicyn är grunden för arbetet med ansvarsfulla investeringar. LFAB verkar för att de bolag man investerar i ska följa de internationella konventionerna och överenskomelser som Sverige har skrivit under.

Arbetet med ansvarsfulla investeringar bygger på samma värdegrund som svenska staten ger uttryck för genom de internationella konventioner som Sverige har undertecknat inom områdena miljö, mänskliga rättigheter, barnarbete, arbetsrätt, korruption och kontroversiella vapen, och genom det stöd som Sverige ger till initiativ såsom FN:s Global Compact och OECDs riktlinjer för multinationella bolag. Målsättningen är att genom

dialog påverka bolag som bryter mot internationellt accepterade konventioner och riktlinjer.

Det finns en finansiell och en varumärkesrisk i att dessa bolag kan kopplas till kränkning av såväl mänskliga rättigheter som korruption och miljökonventioner. För att minska risken använder koncernen en extern etikonsultfirma som genomlyser alla investeringar utifrån internationella konventioner för att identifiera om något bolag som koncernen har investerat i kan kopplas till kränkning av internationella konventioner, inklusive mänskliga rättigheter.

I sådant fall inleds en dialog med bolaget i syfte att få bolaget att upphöra med kränkning, ta ansvar och vidta förebyggande åtgärder så att det inte sker igen. Om dialogen inte når avsett resultat kan LFAB som en sista utväg välja att avyttra sitt innehav i bolaget. LFAB ställer även krav och följer upp de förvaltare som ansvarar för våra externt förvaltade fonder, vad gäller att integrera hållbarhetsaspekter, inklusive mänskliga rättigheter, i sina investeringsanalyser. LFAB uppmanar förvaltarna att även de ska engagera sig i påverkansdialoger med bolag. LFAB tar ansvar i vårt val och i uppföljning av våra fondförvaltare, när inte fonderna upp till våra krav så tas de bort. LFAB gör inga direktinvesteringar i aktier och företagsobligationer i bolag som kopplas till konventionsbrott och där dialogen inte gett önskvärt resultat samt i bolag som kopplas till kontroversiella vapen. Med kontroversiella vapen avses antipersonella landminor, klustervapen, biologiska och kemiska vapen samt kärnvapen. Direktinvesteringar görs inte heller i gruvbolag och energibolag vars omsättning från kol överstiger 20 procent.

LFAB har skrivit under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI) och ett arbete pågår fortlöpande för att implementera PRI:s sex principer i förvaltningen. Klimatrisker innebär även en finansiell risk för våra investeringar. Bolag som baserar sin verksamhet på fossila bränslen riskerar att bli så kallade strandade tillgångar i takt med ökad reglering för att nå 2-gradersmålet. Även verksamheten i andra bolag som koncernen investerar i kan påverkas av klimatförändringar.

LFAB har sedan 2016 minskat risken i sina investeringar genom avyttring av ett stort antal kolbolag. Koncernens ägarpolicy ligger till grund för arbetet med ansvarsfulla investeringar. Dialog förs med ett antal bolag kring dess miljö- och klimatpåverkan.

MÄTPUNKTER HÅLLBARA INVESTERINGAR		
	2019	2018
"Red flags" (en händelse som signaleras då den faller utanför riktlinjens ram).	6 (totalt har vi ett innehav i ca 1 000 bolag) Samtliga 6 händelser har utretts och vi är nöjda med svaren vi fått, då de visar att vi lyckas påverka bolagen genom förvaltarna.	10 (totalt har vi ett innehav i ca 1 000 bolag) Samtliga tio händelser har utretts och vi är nöjda med svaren vi fått, då de visar att vi lyckas påverka bolagen genom förvaltarna.
Koldioxid avtryck för aktieportföljen: ton CO ₂ /Mkr investerat.	8,38 (mättes 20191231)	11,62 (mättes 20181231)

Vi mäter koldioxidavtrycket i våra egna aktiefonder och i våra traditionella försäkringsportföljer. För ytterligare information om hur LFAB säkerställer att bolagets investeringar följer ägarpolicy samt internationella konventioner och överenskommelser hänvisas till LFABs Hållbarhetsredovisning.

Dalarnas Försäkringsbolag följer LFABs principer enligt ovan. Skillnaden för Dalarnas del, är att bolaget enbart investerar via externa förvaltare, och därmed ställer krav på de bolag där vi har aktieinnehav via dessa förvaltare. Vi följer upp att dessa krav efterlevs som ovan, via en extern etikonsult som gör en så kallad screening årligen. När/om en händelse signaleras som inte faller inom ramen för dessa riktlinjer, tas en kontakt från vårt bolags kapitalförvaltningsansvarige till den externa förvaltaren. Denne i sin tur redogör för sin syn på bolaget i fråga och om nödvändigt utövas påtryckningar på bolaget. Om en förvaltare återkommande har innehav i sin fond som ligger utanför våra riktlinjer, så kan samarbetet avslutas med vederbörande.

Klimat- och miljörisker

Den globala uppvärmningen med ökad risk för extrema väderhändelser som stormar, skyfall, översvämningar och torka som följd får stora samhälls-ekonomiska konsekvenser. För försäkringsverksamheten är den globala uppvärmningen en finansiell risk som över tid är svåröverblickbar och som på lång sikt kommer att innebära en risk för ökade utbetalningar för väderrelaterade försäkringssskador. Även för det lokala samhället och den enskilde individen är negativ miljöpåverkan ett viktigt område där vi kan göra skillnad.

Länsförsäkringsgruppen vägleder och påverkar sina kunder, sina leverantörer och bolag som ingår i investeringsportföljerna (se beskrivning under "Hållbara investeringar") att ta klimat- och miljöhänsyn. Ett aktivt arbete bedrivs för att påverka beslutsfattare rörande samhällsbyggande och klimatrisker. Länsförsäkringsgruppen finansierar även forskning kring hur klimatförändringarna påverkar försäkringsbranschen, kunder och övriga samhället.

Dalarnas Försäkringsbolag arbetar aktivt för att minska riskerna inom detta område. Miljöpolicy utgör grunden för bolagets arbete med klimat- och miljöfrågor. Skadeförebyggande arbete är vårt största och viktigaste område utifrån ett miljöperspektiv. Att undvika en skada är alltid en vinst både för miljön och för kunden. Störst miljöpåverkan har natur-, vatten-, brand- och motorskador. Vårt skadeförebyggande arbete bidrar till en minskad miljöpåverkan med mindre avfall, kemikalier, energiåtgång, material, transporter och andra resurser. Vi gör hembesök hos försäkringskunder i villa, med genomgång av vatten-, brand- och inbrotts säkerhet. Vi föreläser också för grupper om hur man förebygger en skada. Vi besöker även lantbruk, industrier och andra företag för att stötta med rekommendationer kring förebyggande åtgärder.

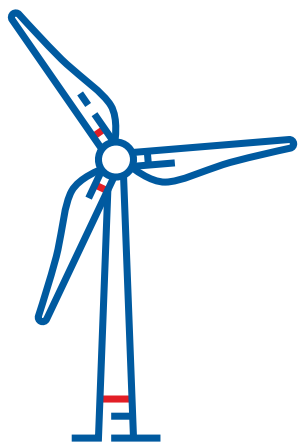
Vi har byggt en villa strax utanför Falun tillsammans med Högskolan Dalarna, gymnasiala yrkesutbildningar, materialleverantörer, husleverantörer och entreprenörer med fokus på brand-, inbrotts- och vattenskadesäkerhet samt hållbarhet och framtida underhåll. Bygghuset var en lärandeprocess för primära målgrupper verksamma i byggbranschen, genom medverkan längs vägen och studiebesök under byggtiden. Projektet fortsätter genom att kommunicera erfarenheter samt att forska inom olika områden kopplat till villan.

Bolagets egna direkta miljöpåverkan är relativt begränsad och består främst av tjänsteresor, uppvärmning av kontorslokaler samt pappersutskrift. Riktlinjer finns för tjänsteresor, för att minska koldioxidutsläppen rekommenderas digitala möten samt tåg istället för bil eller flyg där det är lämpligt. Utvecklingen av digitala tjänster leder också till färre pappersutskick till kunder, vilket minskar miljöpåverkan samtidigt som informationen blir mer tillgänglig för kunderna. Vi använder grön el i verksamheten. Det innebär att den kommer ifrån förnybara källor: sol, vind, vatten och biobränsle. Bolaget har även installerat solceller på vår kontorsfastighet i Borlänge. Vi ställer också krav på våra samarbetspartners när det gäller att leva upp till miljölagkrav vid reparationer ersatta av oss. När det gäller

MÄTPUNKTER MILJÖPERSPEKTIV		
	2019	2018
Antal skadeförebyggande hembesök, i villor och lantbruk.	Ca 600*	Ca 700*
Koldioxidutsläpp totalt, genererat av bolagets tjänsteresor, elförbrukning och uppvärmning.	196 139 kg 2018**	127 118 kg 2017**
Antal bränder med en skadekostnad över 50 000 kr i villor försäkrade hos oss.	34 bränder 2018 (63 800 försäkrade villor)**	48 bränder 2017 (63 200 försäkrade villor)**
Antal vattenskador i villor försäkrade hos oss.	1 450 vattenskador 2018 (63 800 försäkrade villor)**	1 296 vattenskador 2017 (63 200 försäkrade villor)**

* Antalet bygger på en uppskattning baserad på berörda medarbetares kalenderanteckningar. Vi ser att antalet är lägre 2019 än året innan. En av de medarbetare som tidigare gjort hembesök har övergått i en heltidsroll som projektledare för Dalarnas Villa.

** Dessa måttal summeras årligen efter det att årsredovisningen tryckts, vilket innebär att de ligger ett år efter övriga utfall. Vi kan se att koldioxidutsläppen ökat från 2017 till 2018. Det finns flera skäl, bland annat besiktas vi fler skador i egen regi och har därmed åkt mer bil (vi redovisar inte de utsläpp som vi indirekt genererar när samarbetspartners besiktas skador för vår räkning). Värmeverken har också eldat mer med fossila bränslen.

miljöaspekten i arbetet med hållbara investeringar, går arbetet även på detta område till så som beskrivs ovan under rubriken Hållbara investeringar/ Dalarnas Försäkringsbolag.

Sociala och personalrelaterade risker

Medarbetarna är bolagets viktigaste resurser. De besitter olika specialist- och yrkeskompetenser som är avgörande för att driva och utveckla verksamheten. Att vara en attraktiv arbetsgivare är ett fokusområde för Dalarnas Försäkringsbolag. Att inte kunna rekrytera och behålla personal utgör en risk för verksamheten. Vi strävar efter att skapa en god och säker arbetsmiljö. Arbetsmiljö- och hälsoarbetet ska främja det friska samt förebygga sjukdom och olycksfall. Ingen form av diskriminering, mobbning eller annat nedsättande beteende är acceptabelt. Vår övertygelse är att medarbetare som mår bra ger den bästa leveransen till våra kunder.

Vår Uppförandekod, som innefattar bland annat våra värderingar, utgör grunden för vårt förhållningssätt gentemot kolleger internt, kunder och

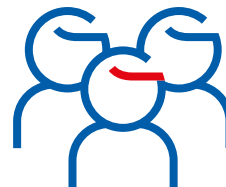
MÄTPUNKTER SOCIALT PERSPEKTIV		
	2019	2018
Total sjukfrånvaro* som andel av ord. arbetstid, %.	4,38 (dec 2018 till nov 2019)	4,16 (dec 2017 till nov 2018)
Andel av total sjukfrånvaro** som är långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro på >90 dagar, %.	1,16 (dec 2018 till nov 2019)	1,28 (dec 2017 till nov 2018)
Hälsoindex.***	110 poäng	118 poäng
Antal sponsrade föreningar och organisationer.	203 st	217 st
Belopp till sponsrade föreningar och organisationer.	4,3 Mkr	3,5 Mkr
Totalt antal utdelade reflexvästar till förskolor sedan starten.****	53 000	44 000

* Den totala sjukfrånvaron har gått upp, men den ligger fortfarande på en betydligt lägre nivå än 2017, viss variation uppåt och nedåt bedömer vi normalt.

** Långtidssjukfrånvaron har stadigt gått nedåt och är den lägsta på mer än 5 år.

*** Ett sammanvägt index som grundar sig på nio hälsoindexkriterier, ju högre värde desto bättre. Medianen i vår bransch blev 114 för 2019.

**** I genomsnitt 7 000 st utdelade västar per år.

andra externa intressenter. För oss handlar det om en uppsättning affärs-etiska regler och riktlinjer som förklarar hur vi som medarbetare förväntas agera professionellt och hållbart i vår yrkesroll för att upprätthålla vårt goda anseende och omvärldens förtroende för bolaget.

Löpande kompetensutveckling är viktigt för att medarbetare och därmed även verksamheten ska utvecklas. Såväl ledare som personal erbjuds löpande utbildningsinsatser utifrån den enskildas uppdrag, kompetens och bedömda behov. En stor andel av våra utlysta tjänster tillsätts med interna kandidater, och utgör därmed en utvecklingsmöjlighet för många medarbetare.

Förebyggande hälsoarbete är en del av affärsmodellen och gäller såväl anställda som vårt kunderbjudande. Alla anställda har en sjukvårdsförsäkring där samtalsstöd och förebyggande hälsotjänster ingår. Mot förmånsbeskattning får de anställda även försäkring inom sjukvård och rådgivning. Avtal finns med Företagshälsovården för arbetsrelaterade sjukdomar. Uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön görs regelbundet i syfte att motverka stress och arbetsbelastning i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2015:4. Chefer och arbetsmiljöombud har utbildats i hur de ska stärka en hälsosam arbetsplats. I syfte att få en friskare arbetsplats får alla medarbetare årligen ett friskvårdsbidrag. I medarbetarundersökningar och i medarbetarsamtal följs de anställdas arbetssituation upp. Medarbetarundersökningarna resulterar i handlingsplaner som följs upp på avdelningsnivå. Faktorer som mäts och följs upp är ledarskap, engagemang, effektivitet, psykosocial arbetsmiljö, attraktivitet som arbetsplats samt mobbning och kränkande särbehandling.

Externt stödjer vi en mängd organisationer och föreningar i Dalarna, som är med och bidrar till ett tryggare och mer aktivt län. Vår riktlinje för sponsring reglerar detta område. Vi strävar efter en bredd i vårt stöd, och riktar oss till såväl kultur, idrott, friluftsliv som social verksamhet. En kommitté bestående av representanter från olika delar av Dalarnas Försäkringsbolag, ledd av sponsringsansvarig, beslutar vid fyra tillfällen per år vilka föreningar och organisationer bolaget ska stötta samt i vilken omfattning.

Respekt för mänskliga rättigheter

I grunden ligger vår Uppförandekod när det gäller hur vi förhåller oss till både omvärld, kunder och medarbetare, därtill kommer vår personalpolicy för de interna aspekterna. Se ovanstående beskrivning kring hur vi ser på frågor inom området mänskliga rättigheter vad gäller våra medarbetare. Vid större inköp gemensamma för länsförsäkringsgruppen gäller följande: Uppförandekod för leverantörer är baserad på Global Compact och är en del av inköpsavtalet för nya leverantörer. När det gäller bolagets lokala inköp är Riktlinje för inköp, upphandling och avtal styrande dokument, där står bland annat följande att läsa: "...endast välja företag, som följer gällande lagstiftning och regelverk på arbetsmarknaden".

Risker kring affärsetik och korruption

Penningtvätt, finansiering av brottslig verksamhet, intressekonflikter, användande av kurspåverkande information och korruption är risker för alla bolag i finans- och försäkringsbranschen. Finans- och försäkringsbranschen lyder under strikta regler och lagkrav som syftar till att motverka dessa risker.

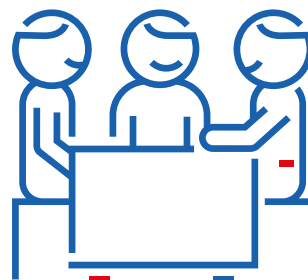
Länsförsäkringsgruppen lägger stor vikt vid att ha en god regelefterlevnad och på bästa möjliga sätt förhindra att verksamheten utnyttjas för korruption, bedrägerier, penningtvätt och finansiering av terrorism. Inom länsförsäkringsgruppen bedrivs ett omfattande arbete för att begränsa dessa risker.

Dalarnas Försäkringsbolags vägledande styrdokument på detta område är vår Uppförandekod, Riktlinje för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt Riktlinjer för hantering av intressekonflikter. Genom att för våra bank- och livförsäkringskunder bland annat upprätthålla en god kundkänedom och genom aktiv övervakning och rapportering av transaktioner sker ett systematiskt arbete för att minska risken för penningtvätt, finansiering av terrorism och bedrägerier. Verksamhetsrisker utvärderas löpande. Ett gemensamt system för avvikelserapportering finns inom länsförsäkringsgruppen.

Dalarnas Försäkringsbolag tar avstånd från all form av korruption och otillåtna förmåner, vilket tydliggörs i vår Uppförandekod samt Riktlinje om otillåtna förmåner. Bolaget har valt att följa Kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet, som är en del av näringslivets självreglering och förvaltas av Institutet Mot Mutor. Det övergripande syftet med vårt antikorrupsionsarbete är att vägleda medarbetarna i hur de undviker att ge och ta emot gåvor och representation som kan väcka misstanke om att syftet är för privat vinning eller för att främja tredje mans intresse.

Företaget genomför årligen en aktivitet i form av en workshop i ledningen eller annan aktivitet av typen intressekonfliktsanalys, med syfte att identifiera och hantera intressekonflikter. Aktiviteten/analysen ska behandlas av styrelsens Revisionsutskott. Den genomfördes senast i november 2019.

I syfte att motverka, stoppa brott eller misstanke om brott i verksamheten eller nära verksamheten, finns en visselblåsningsrutin för anställda. Den som anmäler har rätt att vara anonym och inte utsättas för represalier på grund av sin anmälan. Visselblåsningsrutinen ska ses som ett alternativ till övriga rapporteringsvägar.

Finansiella rapporter

Femårsöversikt					
Koncernen	2019	2018	2017	2016	2015
RESULTAT (tkr)					
Premieintäkter f.e.r.	1 352 924	1 291 102	1 229 001	1 160 699	1 110 029
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen, netto	16 984	18 542	21 411	39 719	24 726
Försäkringsersättningar f.e.r.	-1 203 091	-979 027	-939 153	-901 628	-776 429
Driftskostnader f.e.r.	-212 102	-199 076	-193 819	-162 998	-166 019
Övriga tekniska kostnader	-4 662	-5 988	-7 281	-9 766	-4 661
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring och rabatter	-49 946	125 553	110 159	126 026	187 646
Återbäring	-65 000	-125 000	-70 000	-120 000	-150 000
Helkundsrabatt	-77 530	-70 360	-65 363	-60 982	-57 489
Delägarabbatt	-32 160	-35 312	-42 631	-39 886	-38 735
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen efter återbäring och rabatter	-224 636	-105 119	-67 834	-94 842	-58 579
Finansrörelsens resultat	843 468	203 514	639 150	501 722	310 656
Övriga intäkter och kostnader	9 447	20 721	22 337	12 380	6 959
Resultat före dispositioner och skatt	628 279	119 115	593 652	419 260	259 037
Årets resultat	560 051	180 789	507 326	366 665	242 041
EKONOMISK STÄLLNING (tkr)					
Placeringstillgångar, verkligt värde	7 893 930	7 001 198	6 765 674	6 286 416	5 842 105
Premieinkomst f.e.r.	1 377 261	1 324 613	1 261 100	1 182 697	1 131 956
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	3 436 913	3 245 410	3 270 317	3 097 350	3 139 303
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	4 905 080	4 304 119	4 121 620	3 592 420	3 225 755
Uppskjuten skatt	623 233	545 394	606 624	535 181	482 586
Konsolideringskapital	5 528 313	4 849 512	4 728 243	4 127 601	3 708 341
Kapitalbas	-	-	-	-	3 599 361
Erforderlig solvensmarginal	-	-	-	-	221 206
Kapitalbas SII *	5 450 335	4 878 726	4 698 777	4 129 311	3 795 267
SCR - Solvency Capital Requirement **	2 820 830	2 051 703	2 440 837	1 939 779	1 730 256
MCR - Minimum Capital Requirement **	705 208	512 926	610 209	484 944	432 564
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadekostnadsprocent f.e.r.	88,9%	75,8%	76,4%	69,9%	75,8%
Driftskostnadsprocent f.e.r.	15,7%	15,4%	15,4%	14,3%	13,8%
Totalkostnadsprocent f.e.r.	104,6%	91,2%	91,8%	84,2%	89,5%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	0,5%	3,2%	0,5%	1,4%	0,9%
Totalavkastning	13,3%	3,6%	10,2%	6,2%	9,9%
Konsolideringsgrad (%)	401	366	375	328	304

* Auser moderbolaget. Hela kapitalbasen består av primärkapital.

** Ny metod för beräkning av förlusttäckningskapacitet från 2019, se not 2.

Resultaträkning för koncernen			
Tkr	Not	2019	2018
FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkter före avgiven återförsäkring		1 446 876	1 384 405
Premier för avgiven återförsäkring		-93 952	-93 302
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 352 924	1 291 102
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	16 984	18 542
Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring		-1 125 568	-1 026 616
Återförsäkrarens andel av försäkringsersättningar		-77 523	47 588
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-1 203 091	-979 027
Driftskostnader	6	-212 102	-199 076
Övriga tekniska kostnader	7	-4 662	-5 988
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		-49 946	125 553
Återbäring och rabatter		-174 690	-230 672
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-224 636	-105 119
Kapitalavkastning	8-11	858 401	189 915
Andelar av resultat i intresseföretag	18	2 051	32 141
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-16 984	-18 542
Resultat kapitalavkastning		843 468	203 514
Övriga intäkter	12	172 574	165 448
Övriga kostnader	12	-163 126	-144 727
Resultat förmedlad affär		9 447	20 721
Resultat före skatt		628 279	119 115
Skatt på årets resultat	13	-67 778	61 674
Årets resultat		560 501	180 789

Rapport över totalresultat för koncernen			
Tkr	Not	2019	2018
Årets resultat		560 501	180 789
Övrigt totalresultat	13		
Omvärdering rörelsefastigheter		50 958	2 153
Skatt		-10 497	-443
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		40 460	1 709
Årets totalresultat		600 961	182 498

Resultaträkning för moderbolaget			
Tkr	Not	2019	2018
TEKNISK REDOVISNING			
Premieinkomst	3	1 471 213	1 417 915
Premier för avgiven återförsäkring		-93 952	-93 302
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-24 336	-33 511
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 352 924	1 291 102
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	16 984	18 542
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring	5	-1 024 933	-960 162
Återförsäkrarens andel	5	-82 551	21 024
<i>Förändring i avsättning för oregrerade skador</i>			
Före avgiven återförsäkring		-100 635	-66 454
Återförsäkrarens andel		5 027	26 564
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-1 203 091	-979 027
Driftskostnader	6	-207 975	-194 978
Övriga tekniska kostnader	7	-4 662	-5 988
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		-45 819	129 650
Återbäring och rabatter		-174 690	-230 672
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-220 509	-101 022
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Kapitalavkastning intäkter	8,11	253 163	740 230
Kapitalavkastning kostnader	9,11	-143 228	-180 474
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10,11	797 877	8 633
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10,11	0	-348 279
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-16 984	-18 542
Kapitalavkastning		890 828	201 569
Övriga intäkter	12	172 574	165 448
Övriga kostnader	12	-163 126	-144 727
Resultat förmedlad affär		9 447	20 721
Icke-tekniskt resultat		900 275	222 290
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		679 765	121 268
Bokslutsdispositioner			
Förändring säkerhetsreserv		40 000	-
Förändring periodiseringsfond		0	24 004
Förändring övriga bokslutsdispositioner		-138	-782
Resultat före skatt		719 628	144 491
Skatt på årets resultat	13	-86 590	38 261
Årets resultat		633 038	182 751

Rapport över totalresultat för moderbolaget		
Tkr	2019	2018
ÅRETS RESULTAT	633 038	182 751
Övrigt totalresultat	-	-
Årets totalresultat	633 038	182 751

Rapport över finansiell ställning för koncernen

Tkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	14	28 821	9 533
<i>Materiella tillgångar</i>			
Rörelsefastigheter	15	227 825	168 320
Inventarier	16	27 846	16 810
Summa materiella tillgångar		255 671	185 130
Aktier och andelar i intresseföretag	18.22	67 425	297 177
Aktier och andelar	19.22	5 801 395	4 457 292
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20.22	1 779 896	2 069 229
Derivat	21.22	17 059	8 309
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	22	330	871
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	23	419 924	414 897
Aktuell skattefordran		15 963	6 110
Övriga fordringar		521 864	533 847
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		110 183	132 102
Likvida medel	22.25	321 368	290 259
SUMMA TILLGÅNGAR		9 339 899	8 404 756
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	26	4 905 080	4 304 119
Summa eget kapital		4 905 080	4 304 119
Försäkringstekniska avsättningar	27-29	3 436 913	3 245 410
Uppskjuten skatteskuld	13	623 233	545 394
Övriga avsättningar	30	6 252	4 175
Övriga skulder	22.31	217 283	164 473
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	151 137	141 186
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		9 339 899	8 404 756

Balansräkning för moderbolaget			
Tkr	Not	2019	2018
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar		28 821	9 533
<i>Placeringstillgångar</i>			
Byggnader och mark	15	227 825	168 320
Aktier och andelar i koncernföretag	17,22	1 771 457	1 161 471
Aktier och andelar i intresseföretag	18,22	67 425	76 651
Aktier och andelar	19,22	4 030 487	3 516 347
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20,22	1 779 896	2 069 229
Derivat	21,22	17 059	8 309
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	22	330	871
Summa placeringstillgångar		7 894 479	7 001 198
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	23	419 924	414 897
<i>Fordringar</i>			
Fordringar avseende direkt försäkring		377 506	369 511
Fordringar avseende återförsäkring		21 093	35 147
Aktuell skattefordran		15 963	6 110
Övriga fordringar		123 266	122 796
Summa fordringar		537 827	533 564
<i>Andra tillgångar</i>			
Materiella tillgångar	16	27 846	16 810
Kassa och bank	25	320 869	289 780
Övriga tillgångar		0	6 393
Summa andra tillgångar		348 715	312 983
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		0	21
Förutbetalda anskaffningskostnader	24	46 530	43 653
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		63 653	88 428
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		110 183	132 102
SUMMA TILLGÅNGAR		9 339 949	8 404 278

Tkr	Not	2019	2018
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	26		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Reservfond		107 907	107 907
Uppskrivningsfond		140 345	140 345
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		3 042 435	2 859 684
Årets resultat		633 038	182 751
Summa eget kapital		3 923 725	3 290 688
<i>Obeskattade reserver</i>			
Säkerhetsreserv		1 209 044	1 249 044
Utjämningsfond		24 864	24 864
Ackumulerade avskrivningar utöver plan		1 959	1 822
Summa obeskattade reserver		1 235 867	1 275 730
<i>Försäkringstekniska avsättningar</i>			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	27	643 141	619 422
Avsättning för oreglerade skador	28	2 581 566	2 479 987
Avsättning för återbäring och rabatter	29	212 206	146 000
Summa försäkringstekniska avsättningar		3 436 913	3 245 410
<i>Andra avsättningar</i>			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	30	6 252	4 175
Avsättning för skatter	13	368 771	282 617
Summa avsättningar för andra risker och kostnader		375 023	286 792
<i>Skulder</i>			
Skulder avseende återförsäkring		13 351	26 619
Övriga skulder	22,31	203 931	137 854
Summa skulder		217 283	164 473
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	151 137	141 186
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		9 339 949	8 404 278

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (Tkr)	Balanserade vinstmedel	Omvärderderings- reserv	Årets resultat	Totalt eget kapital		
Ingående eget kapital 2018-01-01	3 612 549	1 746	507 326	4 121 620		
Omföring av föregående års resultat	507 326	-	-507 326	-		
Årets totalresultat						
Årets resultat	-	-	180 789	180 789		
Årets övriga totalresultat	-	1 709	-	1 709		
Summa årets totalresultat	-	1 709	180 789	182 498		
Utgående eget kapital 2018-12-31	4 119 875	3 455	180 789	4 304 119		
Ingående eget kapital 2019-01-01	4 119 875	3 455	180 789	4 304 119		
Omföring av föregående års resultat	180 789	-	-180 789	-		
Årets totalresultat						
Årets resultat	-	-	560 501	560 501		
Årets övriga totalresultat	-	40 460	-	40 460		
Summa årets totalresultat	-	40 460	560 501	600 961		
Utgående eget kapital 2019-12-31	4 300 664	43 916	560 501	4 905 080		
	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital			
Moderbolaget (Tkr)	Reservfond	Uppskrivnings- fond	Balanserat resultat	Omvärderings- reserv	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2018-01-01	107 907	140 345	2 445 431	-	414 252	3 107 936
Omföring av föregående års resultat	-	-	414 252	-	-414 252	-
Årets totalresultat						
Årets resultat	-	-	-	-	182 751	182 751
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	-	-	-	-	182 751	182 751
Utgående eget kapital 2018-12-31	107 907	140 345	2 859 683	-	182 751	3 290 688
Ingående eget kapital 2019-01-01	107 907	140 345	2 859 683	-	182 751	3 290 688
Omföring av föregående års resultat	-	-	182 750	-	-182 750	-
Årets totalresultat						
Årets resultat	-	-	-	-	633 038	633 038
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	-	-	-	-	633 038	633 038
Utgående eget kapital 2019-12-31	107 907	140 345	3 042 433	-	633 038	3 923 725

Rapport över kassaflöden

		Koncernen		Moderbolaget	
Tkr	Not	2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten					
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		628 279	119 115	679 765	121 268
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	37	-631 878	238 787	-736 343	349 946
Betald skatt		-10 288	-14 536	-10 288	-14 536
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder		-13 886	343 366	-66 866	456 678
Förändringar i finansiella placeringstillgångar		-12 475	-519 395	31 734	-638 340
Förändringar i övriga rörelsefordringar		30 927	-18 404	30 927	-18 404
Förändringar i övriga rörelseskulder		54 011	-19 338	62 761	-13 705
Kassaflöde från den löpande verksamheten		58 577	-213 770	58 556	-213 770
Investeringsverksamheten					
Nettoinvestering i immateriella tillgångar		-19 289	3 178	-19 289	3 178
Nettoinvestering i materiella tillgångar		-8 179	-8 810	-8 179	-8 810
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-27 468	-5 633	-27 468	-5 633
Finansieringsverksamheten		-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-	-	-
Årets kassaflöde		31 109	-219 403	31 088	-219 403
Likvida medel / Kassa och bank vid årets början		290 259	509 662	289 780	509 183
Likvida medel / Kassa och bank vid årets slut	25	321 368	290 259	320 869	289 780

Resultatanalys

Moderbolaget	Not	Direkt försäkring i Sverige							
			Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk och olycksfall	Motorfordon Kasko	Trafik	Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återför- säkring
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (Tkr)		Totalt 2019							
Premieintäkt f.e.r.	A	1 352 924	329 504	324 695	56 525	376 799	176 012	1 263 536	89 388
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		16 984	-	-	1 235	-	10 026	11 261	5 723
Försäkringsersättningar f.e.r.	B	-1 203 091	-291 172	-374 548	-49 637	-321 939	-92 105	-1 129 402	-73 689
Driftskostnad f.e.r.		-207 975	-49 104	-68 527	-11 714	-47 110	-30 508	-206 963	-1 012
Övriga tekniska kostnader		-4 662	-	-	-	-	-4 662	- 4 662	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		-45 819	-10 772	-118 380	-3 591	7 750	58 764	-66 229	20 410
Återbäring		-65 000	-16 583	-17 524	-2 805	-18 154	-9 934	-65 000	-
Helkundsrabatt		-77 530	-30 583	-4 663	-6 202	-24 282	-11 801	-77 530	-
Delägarrrabatt		-32 160	-	-32 160	-	-	-	-32 160	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-220 509	-57 937	-172 727	-12 597	-34 687	37 029	-240 919	20 410
Avvecklingsresultat f.e.r.									
Avvecklingsresultat, brutto		54 556	-37 167	51 249	-3 218	-17 673	47 928	41 120	13 436
Återförsäkrares andel		-121 863	-	-115 315	-2 218	-	-4 331	-121 863	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		-67 307	-37 167	-64 065	-5 436	-17 673	43 597	-80 743	13 436
Avvecklingsresultat f.e.r. exkl. skadeliuräntor		-53 727	37 167	-64 065	-5 436	-17 673	52 704	-71 636	17 909
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-643 141	-172 732	-155 335	-28 391	-182 586	-95 121	-634 165	-8 976
Avsättning för oreglerade skador		-2 581 566	-160 479	-289 070	-231 043	-80 180	-993 431	-1 754 203	-827 363
Avsättning för återbäring		-212 206	-54 138	-57 210	-9 158	-59 269	-32 432	-212 206	-
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		-3 436 913	-387 349	-501 616	-268 592	-322 035	-1 120 984	-2 600 575	-836 339
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		419 924	43	8 556	7 675	608	403 042	419 924	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT A									
Premieintäkt f.e.r.		1 352 924	329 504	324 695	56 525	376 799	176 012	1 263 536	89 388
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		1 471 213	351 993	375 651	60 373	388 119	203 333	1 379 469	91 744
Premier för avgiven återförsäkring		-93 952	-16 871	-41 338	-2 066	-2 277	-31 399	-93 952	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-24 336	-5 618	-9 618	-1 781	-9 042	4 079	-21 981	-2 356
NOT B									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-1 203 091	-291 172	-374 548	-49 637	-321 939	-92 105	-1 129 402	-73 689
Utbetalda försäkringsersättningar		-1 107 484	-262 013	-317 867	-40 452	-298 211	-120 216	-1 038 758	-68 725
Före avgiven återförsäkring		-916 358	-234 344	-183 055	-33 220	-271 174	-125 839	-847 632	-68 725
Återförsäkrares andel		-82 551	-	-112 766	-	704	29 512	-82 551	-
Skaderegleringskostnader		-108 575	-27 669	-22 046	-7 231	-27 741	-23 888	-108 575	-
Förändring i Ausättning för oreglerade skador f.e.r.		-95 607	-29 159	-56 681	-9 186	-23 728	28 111	-90 643	-4 964
Före avgiven återförsäkring		-100 635	-29 202	-62 188	- 7 201	-24 336	27 257	-95 670	-4 964
Återförsäkrares andel		5 027	43	5 507	-1 985	608	854	5 027	-

Noter till finansiella rapporter

Om inget annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i tkr, om inte annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen avges per 31 december 2019 och avser Dalarnas Försäkringsbolag som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Falun. Besöksadressen till huvudkontoret är Slaggatan 9, 791 71 Falun och organisationsnumret är 583201-4905.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Dalarnas Försäkringsbolag upprättar från och med 2010 Koncernredovisning i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), sådana som antagits av EU. Därutöver tillämpas Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2015:12 inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar. Koncernen följer Rådet för finansiell rapporterings rekommendationer RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

Koncernen tillämpar IFRIC 21 "Levies" som syftar till att klargöra redovisningen av en förpliktelse att betala en skatt eller avgift som inte är inkomstskatt. Tolkningen klargör vad den förpliktande händelsen som utlöser skyldigheten att betala skatten eller avgiften är samt när en skuld därmed ska redovisas.

BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period. Skulle en ändring av uppskattningar påverka aktuella och framtida perioder så redovisas ändringen både i den aktuella och i de framtida perioderna.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen 2020-03-02. Resultaträkning och rapport över finansiell ställning blir föremål för fastställelse på årsstämman 2020-03-26.

Nya och ändrade redovisningsprinciper

Nedan följer beskrivning av nya eller ändrade standarder och nya tolkningar som har haft påverkan på koncernens finansiella rapporter 2019.

IFRS 16 Leases

IFRS 16 publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasingavtal och därtill hörande tolkningar. Standarden ska tillämpas från 1 januari 2019. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasingtagare ska redovisa

en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. En detaljerad utvärdering görs årligen och de leasingavtal som bolaget har tecknat är av ringa värde, således visar utvärderingen att de nya reglerna ej påverkar de finansiella rapporterna.

Inga av de övriga standarder som trätt ikraft och som ska tillämpas för första gången för räkenskapsår som börjar 1 januari 2019 har haft någon väsentlig inverkan på koncernens redovisningsprinciper eller upplysningar för det aktuella räkenskapsåret eller föregående räkenskapsår och förväntas inte heller ha någon väsentlig inverkan på kommande perioder.

Beslutade men ännu inte tillämpade standarder

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2020 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan.

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014 och är antagen av EU. Den ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas tre värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativt.

IFRS 9 ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Försäkringsföretag har möjlighet att skjuta upp tillämpningen av standarden till dess att IFRS 17, Insurance Contracts, börjar tillämpas, dock senast 2022. Koncernen har tillämpat möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9 från och med 1 januari 2018 då IFRS 9 annars skulle ha trätt i kraft.

IFRS 17 Försäkringskontrakt publicerades av IASB i maj 2018 och ersätter nuvarande standard IFRS 4 Försäkringsavtal. IFRS 17 ska tillämpas vid redovisning av försäkringsavtal, återförsäkringsavtal och redovisning av investeringsavtal med återbäring, i de fall bolaget även ger ut försäkringsavtal. Försäkringstagare behöver, bortsett från återförsäkringsavtal, inte tillämpa IFRS 17 för redovisning av sina försäkringsavtal. Standarden baseras på en redovisning av aktuella antaganden där antaganden och uppskattningar omvärderas i varje rapportperiod.

Standarden föreskriver ett huvudalternativ till värderingsmodell för försäkringsavtal. Försäkringsavtal värderas enligt huvudalternativet till värderingsmodell på basis av byggstenar:

- Diskonterade framtida kassaflöden.
- En explicit riskjustering.
- En vinstmarginal (contractual service margin) som speglar den ej intjänade vinsten i ett försäkringsavtal och redovisas som intäkt över försäkringsavtalets löptid.

Standarden föreskriver en valfri, förenklad, värderingsmodell (Premium Allocation Approach) som kan tillämpas på redovisning av korta försäkringsavtal. I standarden föreskrivs även anpassningar till huvudalternativet till värderingsmodell (Variable Fee Approach) för vissa avtal där försäkringstagaren får ta del av avkastningen på underliggande tillgångar, exempelvis fondförsäkringsavtal. Denna värderingsmodell är obligatorisk om försäkringsavtalen uppfyller kriterierna för tillämpning. IFRS 17 skulle ha trätt i kraft 2021, men IASB har beslutat senareläggning av standarden med ett år, vilket innebär att standarden träder i kraft 1 januari 2022. Tidigare tillämpning är tillåten för bolag som samtidigt tillämpar IFRS 9 Finansiella instrument och IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. Bolaget har påbörjat ett arbete där utredning och utvärdering av standardens påverkan genomförs. Arbetet med att analysera IFRS 17 och dess påverkan på bolagets finansiella rapporter kommer att fortsätta under 2020.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar: Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat, som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar realiserade värdeförändringar.

I beräkningen av den överförda kapitalavkastningen gör bolaget skillnad på avsättningen för skadelivräntor och övriga affärer. För skadelivräntorna beräknas den överförda kapitalavkastningen som den marknadsmässiga riskfria avkastningen under året på tillgångar motsvarande durationerna och storleken på avsättningen. För övriga affärer beräknas den överförda kapitalavkastningen genom en fast räntesats på halva premieintäkten f.e.r. samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r. under året. Använd räntesats, för 2019, utgörs av tre olika räntesatser där de första två används för de långsvansade affärerna. Dessa räntor har sin grund utifrån diskonteringsräntan, men det allmänna riskavdraget görs ej. Räntan är beräknad efter två olika fall som baseras på medelvärdet av räntan på 7-åriga, respektive 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2015-2019, där värdet för 2019 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug, från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 %. För använda värden 2019, se not 28, Avsättning för oreglerade skador. Den lägre används till mottagen försäkring för trafikskador äldre än från 2005. Den tredje räntan används till den kortsvarsade affären och räknas fram från genomsnittet av statsskuldväxlaräntan under 2019 för ett 90-dagars-instrument.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 % av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar det redovisade värdet på innehavet i intresseföretaget.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger koncernens redovisade värde på andelarna reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet över intresseföretaget upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer vid interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Realiserade vinster som uppkommer vid transaktioner med intresseföretag och gemensamt kontrollerade företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Realiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter för förmedling av bank- och livtjänster

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterföretag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, d.v.s. när tjänsten utförts.

Ränteintäkter

Alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas som ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

Not 1 Redovisningsprinciper, forts.

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (t.ex. courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 21.

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet

Dalarnas Försäkringsbolag förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserat som orealiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Dalarnas Försäkringsbolag alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Alla derivat som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning.

I kategorin Lånefordringar och kundfordringar ingår även likvida medel. Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet

Denna kategori instrument utgörs av derivat med negativa marknadsvärden och som inte används för säkringsredovisning. Alla derivat med negativa marknadsvärden som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras (i enlighet med IAS 39) som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet. Finansiella skulder som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs upp.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Derivat. Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av derivat, onoterade aktieinnehav och vissa hybridkontrakt.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar. Värdeförändringarna netto redovisas i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller som kapitalavkastning kostnader. Detta beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ. Netto redovisningen sker per tillgångsslag.

ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar som förvärvats av koncernen redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Beståndsoverlåtelsen av Olycksfalls- och sjukförsäkring för vuxna "OSV" som slutfördes under 2017 redovisas som en immateriell tillgång. Utvecklingskostnader för försäkringssystemet EttSAK som börjar nyttjas från och med 2020 redovisas som en immateriell tillgång. OSV och EttSAK skrivs av på fem år. Avskrivningen redovisas linjärt i resultaträkningens driftskostnader.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter redovisas enligt omvärderingsmetoden.

Byggnader och mark som ägs av Dalarnas Försäkringsbolagskoncernen och som används för administrativa syften redovisas till sina omvärderade belopp, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justering på grund av omvärdering på omvärderingsdagen. Verkligt värde baseras på rådande priser på en aktiv marknad för liknande fastigheter på samma plats och i samma skick. Värderingen utförs årligen av en extern oberoende värderingsman. Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot omvärderingsreserv vilket redovisas som en ökning i

övrigt totalresultat och ackumuleras i omvärderingsreserven i eget kapital. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisad värdenedgång avseende samma tillgång redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Minskningar som utjämnar tidigare ökningar av samma tillgång förs från reserver till Övrigt totalresultat. Alla övriga minskningar resultatförs.

Skilnaden mellan avskrivning baserat på det omvärderade värdet och avskrivningar enligt ursprungligt anskaffningsvärde överförs från omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel.

Rörelsefastigheter består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark, vars nyttjandeperiod bedöms vara obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter. Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

Byggnadens stomme	80 år
Installationsstammar och elnät, yttertak, fasad och fönster, stomkompletteringar	40 år
Inre ytskikt och maskinell utrustning	20 år

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärde samt nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut. Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet.

Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbyte. Reparationer kostnadsförs löpande.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivningsprinciper för materiella tillgångar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Beräknade nyttjandeperioder:

Inventarier, verktyg och installationer	5 år
---	------

Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets

(grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden (en kassagenererande enhet).

En beräkning görs om det finns en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Leasing

Leasingavtal klassificeras i koncernredovisningen som finansiell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren.

I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. Inga nuvarande leasingavtal har någon påverkan på koncernredovisningen. Nuvarande leasingavtalen avser hyra av lokaler samt inventarier.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Dalarnas Försäkringsbolag tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga Dalarnas Försäkringsbolags försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade

Not 1 Redovisningsprinciper, forts.

premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker (nivåttillägg). Denna bedömning innefattar bl.a. uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivåttillägg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR – avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning och beräknas med vedertagna aktuariella metoder. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risker för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden.

Avsättningen för oreglerade skador i sjuk- och olycksfallsförsäkring samt trafikförsäkring, vars medelduration uppfyller kraven för diskontering enligt Finansinspektionens föreskrifter, har diskonterats. Diskonteringsräntan är beräknad efter två olika fall som baseras på medelvärde av räntan på 7-åriga, respektive 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2015-2019, där värdet för 2019 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen, se vidare not 28 för 2019 år räntesatser.

Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras med samma räntekurva från EIOPA som används i solvensbalansräkningen.

Driftskostnader

Driftkostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftkostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftkostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniskt resultat som kapitalavkastning kostnader. Under icke tekniskt resultat redovisas även driftskostnader för förmedlad affär som övriga kostnader.

Förlustprövning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna provas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoserna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering. Om prövningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen.

Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iaktas i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktposten Premieinkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Återbäring och rabatter

Dalarnas Försäkringsbolag har tre olika typer av återbäring och rabatter: delägarrabatt, helkundsrabatt, och återbäring. Dessa poster redovisas närmast i det tekniska resultatet. För den del av återbäring och rabatter som ej är utbetalda görs en avsättning i balansräkningen, avsättningen ingår i de försäkringstekniska avsättningarna.

ANDRA REDOVISNINGSPRINCIPER AV BETYDELSE

Avsättningar och eventalförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktelser.

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas. Redovisas i Not 39.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad för att annullationsansvaret är treårigt. Uppkomna annullationer tas direkt över resultatet.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital, eller mot Övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med ut-

gångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill samt första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 6 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämplig för företagets pensionsplan. Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 6 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner – övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Dalarnas Försäkringsbolag har reserverat pensionsbeloppet för den anställda i bolagets balansräkning och betalar vid pensionstillfället in en engångssumma till FPK – Försäkringsbranschens Pensionskassa, vilken administrerar utbetalningarna av pensionerna. Den skuld som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid rapportperioden slut med justeringar för diskonteringsräntan. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas årligen.

Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. En avsättning för förväntade kostnader för vinstandels- och bonusbetalningar redovisas när en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda föreligger och denna förpliktelse kan beräknas tillförlitligt.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Moderbolaget tillämpar Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2015:12

inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar samt RFR 2: Redovisning för juridiska personer. I övrigt följer moderbolaget samma principer som för koncernen utom det som framgår i "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernens principer föranleds av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Moderbolaget upprättar årsredovisning enligt s.k. lagbegränsad IFRS.

Leasing

Alla leasingavtal klassificeras i moderbolagets årsredovisning som finansiella.

Dotterföretag, intresseföretag och joint ventures

Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Anticiperade utdelningar

Anticiperad utdelning från dotterföretag redovisas i de fall moderföretaget ensamt har rätt att besluta om utdelningens storlek och moderföretaget har fattat beslut om utdelningens storlek innan moderföretaget publicerat sina finansiella rapporter.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Koncernbidrag redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen hos både givare och mottagare.

Övrigt

De finansiella rapporterna anges i tusentals kronor (Tkr) om inget annat anges. Avrundning kan medföra att vissa tabeller inte summerar.

Försäkringsföretagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten i Dalarnas Försäkringsbolag. Nedanstående not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

SYFTE, PRINCIPER OCH METODER FÖR BOLAGETS RISKHANTERING

Syftet med riskhanteringssystemet är att säkerställa solvens på lång sikt, minimera risken för oväntade förluster samt ge beslutsunderlag till styrelse, företagsledning och verksamhet genom att effekter på risk och kapital löpande beaktas.

För att uppfylla dessa mål gäller att:

- Identifiera och, i enlighet med interna och externa krav, sammanställa de kvantifierbara riskerna.
- Implementera effektiva processer för hantering av både kvantifierade och icke kvantifierade risker som påverkar bolaget.
- Formalisera och upprätta rapporteringsrutiner för att möta såväl regulatoriska som interna krav för riskrapportering.

Det yttersta ansvaret för riskarbetet ligger hos styrelsen som årligen fastställer risktolerans och övergripande styrdokument, som exempelvis affärsplan, riskpolicy och försäkringstekniska riktlinjer. Styrelsen får från riskhanteringsansvarig löpande rapportering om hur bolagets risker och solvens utvecklas.

Operativt följer riskhanteringen roll- och ansvarsfördelning utifrån tre försvarslinjer:

- **Första försvarslinjen** avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av linjeledning och anställda. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva interna regler avseende bolagets system för att hantera risk.
- **Andra försvarslinjen** avser funktionerna Riskhantering och Regelefterlevnad, som sätter principer och ramverk för riskhantering. Riskhanteringsfunktionen kontrollerar att det finns en adekvat riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis. Funktionen är även stödjande och arbetar för att verksamheten har de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker. Funktionen för Regelefterlevnad bistår organisationen vid utformning av interna regelverk och bevakar förändringar i externa regelverk. Båda funktionerna rapporterar kontinuerligt till styrelse och verkställande direktör.
- **Tredje försvarslinjen** avser Internrevision som genomför oberoende regelbunden granskning av förvaltning, system och interna kontroller.

Bolaget har vidare två riskbedömningskommittéer, UW/RI-gruppen och Kreditdelegationen.

UW/RI-gruppen bedömer nya och befintliga risker inom sakförsäkringsverksamheten avseende företagsförsäkring. Kommittén har rätt att fatta egna beslut om bolaget skall acceptera en risk eller inte. Detta får dock bara ske inom de olika kommittémedlemmarnas mandat. Gruppen är sammansatt av riskingenjörer, försäljningschef mäklad affär och försäljningschef företag sak. Dessutom deltar alltid någon från företagsskador. Gruppen har till uppgift att granska och besluta om sådana risker som inte är normalrisk och därför faller utanför den enskilde säljarens mandat.

Kreditdelegationen har till uppgift att bedöma och ta beslut om nya och befintliga risker inom den förmedlade bankverksamheten. Kommittén, som har rätt att fatta egna beslut inom fastställda kreditmandat, består av

utsedda delegater med kreditbeviljningsmandat. För att fatta beslut krävs att minst tre delegater deltar.

Riskmått

Bolaget kvantifierar risken enligt solvensregelverkets standardformel. I beräkningen ingår att beräkna skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas. Riskrapporten upprättas kvartalsvis och visar hur de olika riskerna utvecklats över tid, samt hur relationen mellan totalrisk och kapitalbas, den så kallade kapitalkvoten, har utvecklats.

I och med bokslutet 2019 använder vi en annan metod för beräkning av förlusttäckningskapacitet, som är en del av modellen för att beräkna riskbeloppet ovan. Nya regler för genomlysning av dotterbolag har också påverkat beräkningarna. Sammantaget medförde dessa metodförändringar i beräkningen av risken att kapitalkvoten gick ner 13 procentenheter.

SKADEFÖRSÄKRINGSRISK

Skadeförsäkringsrisken består av premierisker, reservrisker och katastrofrisker. Innebörden i dessa begrepp och försäkringsföretagets generella metoder för att hantera dessa båda typer av risker beskrivs nedan.

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (tkr)	2019	2018
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 13 529	+/- 12 911
1 % förändring i premienivån	+/- 14 469	+/- 13 844
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 12 024	+/- 9 968
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 9 395	+/- 9 330

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (tkr)	2019	2018
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 10 634	+/- 10 071
1 % förändring i premienivån	+/- 11 372	+/- 10 798
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 9 451	+/- 7 775
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 7 385	+/- 7 278

Tabellen visar skadeförsäkringsriskers påverkan på vinst och kapital för ett antal centrala parametrar.

Premierisk

Premierisk är risken för oförutsedda förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Det är alltså slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses och inte underprissättning. För att reducera premierisken finns olika metoder. Återförsäkring är det viktigaste instrumentet för reduktion av premierisk. Andra faktorer som påverkar premierisken, och som är en naturlig del av ett försäkringsbolags vardag, är portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar.

Länsförsäkringsbolagens lokalt baserade affärsidé innebär oundvikligen en regional koncentration avseende kundstocken. Nackdelen med koncentrationen motverkas av länsförsäkringsgruppens starka återförsäkringslösning, genom vilken större risker sprids över alla länsförsäkringsbolag.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för förluster till följd av negativt utfall vid avveckling av avsättningarna för oreglerade skador. Förutom den allmänna osäkerheten kring den slutliga skadekostnaden finns ett antal scenarion som riskerar att leda till en ogynnsam utveckling för bolaget på ett mer systematiskt sätt och därmed medföra risk för Dalarnas Försäkringsbolag, exempelvis:

Skador som har en avvecklingstid längre än ett år
Skadekostnad före återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

Skadeår	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	129	170	164	205	163	177	183	184	181	192	1748
- ett år senare	184	171	176	192	164	172	186	181	183		
- två år senare	189	164	167	179	166	171	170	169			
- tre år senare	183	161	163	161	161	175	161				
- fyra år senare	174	161	143	152	158	168					
- fem år senare	174	146	144	151	149						
- sex år senare	165	142	144	126							
- sju år senare	153	143	130								
- åtta år senare	150	123									
- nio år senare	134										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	134	123	130	126	149	168	161	169	183	192	1535
Totalt utbetalt	113	95	98	97	99	97	105	99	98	56	959
Summa kvarstående skadekostnad	21	28	32	29	50	71	55	70	85	136	576
Avsättning upptagen i balansräkningen	34	43	49	45	49	70	54	69	84	135	632
Avsättning avseende skadeår 2009 och tidigare											258
Total avsättning, exkl. skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											890

Skadekostnad efter återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

Skadeår	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	132	132	170	130	149	150	155	155	148	158	1480
- ett år senare	135	142	158	135	143	145	158	153	153		
- två år senare	124	137	153	145	133	141	153	146			
- tre år senare	115	138	138	140	128	139	145				
- fyra år senare	123	117	126	132	125	129					
- fem år senare	109	126	124	130	119						
- sex år senare	133	122	122	106							
- sju år senare	127	123	100								
- åtta år senare	126	104									
- nio år senare	109										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	109	104	100	106	119	129	145	146	153	158	1269
Totalt utbetalt	102	94	96	95	89	94	105	99	97	55	928
Summa kvarstående skadekostnad	7	10	4	10	31	35	40	47	56	102	341
Avsättning upptagen i balansräkningen	21	25	21	26	30	34	39	46	55	101	398
Avsättning avseende skadeår 2009 och tidigare											81
Total avsättning, exkl. skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											479

- Förändringar i arbetsmarknadssituationen och/eller förskjutningar av ersättningar från socialförsäkringssystemet till privata försäkringen, som slår retroaktivt på redan reservsatta skador.
- Ändrad domstolspraxis.
- Ändrade livslängdsantaganden, vilket påverkar kostnaden för skadelivräntor.
- Upptäckt av nya tidigare icke kända och reserverade skadetyper (ex. sjukdomar, asbest).

Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring, vilka tillsammans utgör 38,8 procent (40,3) av bolagets avsättning för oreglerade skador efter återförsäkring.

Reservrisken påverkas av de valda återförsäkringsarrangemangen,

portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar. Detta är riskhanteringsåtgärder som sätts in före riskexponering. Tydliga reservsättningsrutiner och en över tiden stabil skadehantering på individuell skadenivå är en förutsättning för god hantering av reservrisken. Värt att notera är även att riskmarginalerna, som tillsammans med den bästa skattningen utgör avsättningen, är ett sätt att från ett kundperspektiv hantera reservrisken, även om de på grund av sin utformning inte påverkar resultatet.

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i olycksfalls- och trafikförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna.

Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador efter återförsäkring till 1 171 Mkr (1 062). Skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver uppgår till 33 Mkr (52).

Katastrofrisk

Katastrofrisk avser risken för förluster till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter som leder till mycket stora försäkringsersättningar. Dalarnas Försäkringsbolag begränsar denna risk i stor utsträckning genom återförsäkring.

LIVFÖRSÄKRINGSRISK

Livförsäkringsrisk avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Dalarnas Försäkringsbolag utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livsfallrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Livsfallrisk är risken att vi använder felaktiga livslängdsantaganden. Kostnadsrisk är risken att administrationen av framtida utbetalningar blir större än förväntat. Omprövningsrisk är risken för att ny lagstiftning påverkar storleken på framtida utbetalningar. Dessa risker hanteras genom uppföljning av dödlighet inom skadelivräntebeståndet, kostnadsuppföljning, återförsäkring samt att som remissinstans ge lagstiftaren en korrekt bild av konsekvenser vid ny lagstiftning.

MARKNADSRISK

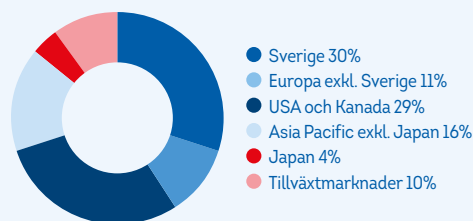
Marknadsrisk är risken för förluster till följd av förändringar i marknadsvärde på finansiella tillgångar och skulder. Inom marknadsrisk finns sex underkategorier: aktierisk, valutarisk, ränterisk, fastighetsrisk, spreadrisk samt koncentrationsrisk i placeringstillgångar.

Marknadsrisk uppstår genom beslut om hur bolagets placeringstillgångar förvaltas. Genom att fastställa policy för kapitalförvaltningen och placeringsriktlinjer fattar styrelsen beslut om vilka nivåer på marknadsriskerna som kan accepteras. Bolagets strategiska allokering sammanfattas i en normalportfölj, som ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj där aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås och åtagandena mot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. I regelverket tar bolaget även hänsyn till legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet. I syfte att skapa meravkastning utöver vad normalportföljen ger har bolaget valt en aktiv förvaltning av tillgångarna, vilket i sin tur medför att den faktiska fördelningen av tillgångar kan avvika från normalportföljen. För att begränsa den risk det innebär att den faktiska avkastningen skall avvika väsentligt från normalportföljens avkastning har styrelsen beslutat om hur mycket den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning, dels till vilken risknivå som skall gälla för förvaltningen och dels till vilken frihet som ges till den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen. Bolagets Risk- och kapitalutskott tar löpande beslut om den löpande förvaltningen. Den operativa förvaltningsorganisationen effektuerar besluten. Information om hur förvaltningen går, hur tillgångarna är placerade, hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljens samt eventuella avvikelser från det mandat finansutskottet erhållit rapporteras till styrelsen inför varje sammanträde.

Aktierisk

Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk och avser risken för förlust till följd av ändringar av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar. Bolagets totala aktieexponering uppgår till 5 995 Mkr (4 754). Beloppet inkluderar värdet på innehaven i strategiska placeringar, som exempelvis Länsförsäkringar AB. Aktieportföljen, utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 2 044 Mkr (1 536). För att begränsa effekten av kraftiga fall i aktiekurser används olika typer av skyddsstrategier för att uppnå en ekonomisk säkring av tillgångarna. Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

Diagrammet visar hur bolagets aktieplaceringar (exklusive strategiska placeringar) fördelar sig på olika geografiska regioner. Föregående år var fördelningen Sverige 20 procent, Europa exkl. Sverige 16 procent, USA och Kanada 31 procent, Asia Pacific exkl. Japan 17 procent, Japan 5 procent, tillväxtmarknader 11 procent.

Känslighetsanalys aktierisk, koncernen (tkr)	2019	2018
Inverkan på vinst före skatt		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-586 937	-475 447
Kursuppgång på aktier med 10 %	586 937	475 447

Känslighetsanalys aktierisk, koncernen (tkr)	2019	2018
Inverkan på eget kapital		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-461 332	-373 701
Kursuppgång på aktier med 10 %	461 332	373 701

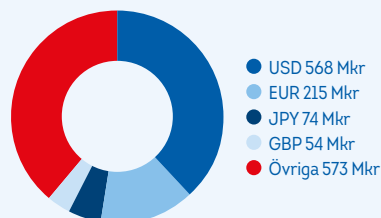
Spreadrisk

Med spreadrisk avses väsentligen risken för förluster till följd av att företag går i konkurs där vi har obligationer.

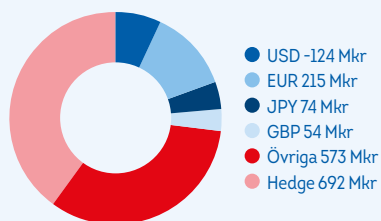
Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha. Limiterna sätts mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar och önskad nivå på risktagandet i placeringsportföljen. Att limitnivåerna inte överträds följs upp löpande och rapporteras till styrelsen.

Valutarisk

Bolaget har tillgångar i utländsk valuta och är därmed exponerad för valutarisk. Gäller enbart innehav av aktier, eftersom innehaven i utländska obligationer enbart finns i fonder som är hedgade till SEK. Bolaget har tidigare haft som strategi att minska valutaexponeringen genom köp av valutasäkring genom terminskontrakt, men gör nu bedömningen att kostnaden för dessa blir för hög över tid varför en avveckling påbörjades under 2018. Hedge mot USD har funnits kvar under 2019.

Diagrammet visar bolagets exponering i utländsk valuta före valutasäkring. Föregående år var fördelningen USD 525 Mkr, EUR 184 Mkr, JPY 71 Mkr, GBP 69 Mkr och Övriga valutor 431 Mkr.

Diagrammet visar bolagets exponering i utländsk valuta justerad med effekten av valutaterminer. Föregående år var fördelningen USD -72 Mkr, EUR 184 Mkr, JPY 71 Mkr, GBP 69 Mkr och Övriga valutor 431 Mkr.

Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2019	2018
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
USD försvagas 10 % mot SEK	12 437	7 225
EUR försvagas 10 % mot SEK	-21 479	-18 406
GBP försvagas 10 % mot SEK	-7 365	-7 071
JPY försvagas 10 % mot SEK	-5 384	-6 879
SEK stärks 10 % mot övriga valutor	-57 309	-43 129

Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2019	2018
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
USD försvagas 10 % mot SEK	9 776	5 679
EUR försvagas 10 % mot SEK	-16 883	-14 467
GBP försvagas 10 % mot SEK	-5 789	-5 557
JPY försvagas 10 % mot SEK	-4 232	-5 407
SEK stärks 10 % mot övriga valutor	-45 045	-33 899

Valutarisken är symmetrisk. Vid en uppgång i kronkursen med 10 % mot annan valuta ökar respektive minskar bolagets vinst och eget kapital på motsvarande vis. För ytterligare information avseende valutaterminer se not 21.

Ränterisk

Ränterisk är risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet.

Känslighetsanalys ränterisk (tkr)	2019	2018
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Ränteuppgång med 1 %	-73 054	-85 522
Räntenedgång med 1 %	73 054	85 522

Känslighetsanalys ränterisk (tkr)	2019	2018
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Ränteuppgång med 1 %	-57 420	-67 220
Räntenedgång med 1 %	57 420	67 220

Tabellen visar effekten på vinst och kapital vid upp- eller nedgång i räntenivån.

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 1 651 Mkr (1 929), och utgörs av en blandning av statsobligationer, bostadsobligationer och övriga företagsobligationer. Risken hanteras främst genom diversifiering avseende duration och geografisk spridning.

Några räntebärande finansiella skulder finns inte. En del av bolagets försäkringstekniska avsättningar består dock av skadelivräntor som diskonteras med marknadsränta. Per den sista december 2019 uppgick bolagets åtagande avseende skadelivräntor till 352 Mkr (336).

Fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av fallande priser på fastigheter. Bolagets exponering utgörs dels av direkt ägande i rörelsefastigheter, och dels genom att bolaget äger aktier i fastighetsbolagen Humlegården och Lansa. Sammanlagt utgör dessa tillgångar 1 731 Mkr (1 330), eller 21 % av bolagets placeringstillgångar.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade. Bolaget har i form av innehavet i LFAB en aktiepost som kan sägas utgöra en koncentrationsrisk, men LFAB i sin tur är en koncern med diversifierad verksamhet inom bank och försäkring. Bolaget äger vidare fastigheter via innehaven i fastighetsbolagen Humlegården och Lansa, vilka som enskilda innehav betraktat också kan sägas utgöra en koncentrationsrisk. Bolagets strävan avseende övriga innehav är att ha väl diversifierad placeringsportfölj vilken fastställs genom limitnivåer för respektive tillgångsslag, en god diversifiering mellan tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter. Bolaget placerar inte heller direkt i aktier, utan alla innehav sker via fonder.

MOTPARTSRISK

Med motpartsrisk avses risk för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. För att begränsa risken beslutar styrelsen vilken kreditvärdering (rating) en motpart minst skall ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från placeringspolicyn och utifrån gällande skuldtäckningsregler.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

De av bolagets tillgångar som är exponerade för motpartsrisk utgörs väsentligen av tillgodohavanden på bankkonton samt återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. I det senare fallet utgörs motparterna i första ledet av de övriga länsförsäkringsbolagen.

För motparter avseende återförsäkring gäller dessutom följande: Dalarnas Försäkringsbolag köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB och länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador.

För att begränsa motpartsrisk avseende återförsäkring har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Dalarnas Försäkringsbolag har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 420 Mkr (415) avseende återförsäkrarens andel av oreglerade skador.

Kreditbetyg	Andel 2019	Andel 2018
AA	42,2 %	36,7 %
A	56,7 %	61,8 %
Lägre	0,0 %	0,0 %
Saknar rating (länsförsäkringsbolagen)	1,1 %	1,5 %

Tabellen ovan visar hur länsförsäkringsgruppens återförsäkringsfordringar fördelas utifrån S&P kreditvärdering.

AFFÄRSRISK

Affärsrisk omfattar risk för förluster till följd av affärsstrategier och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters åtgärder, omvärlds-

förändringar och negativa rykten om bolaget, liksom en oväntad nedgång i intäkter från exempelvis volymminskningar.

Affärsrisk hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av verksamheten, dels i den årliga egna risk- och solvensanalysen samt affärsplaneringsprocessen och då utvecklingen på marknaden så kräver. De specifika affärsrisker som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande upp på ledningsnivå.

LIKVIDITETSRISK INKLUSIVE FINANSIERINGSRISK

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller för att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris.

För Dalarnas Försäkringsbolag är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 7 % av totala ränteportföljen. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

OPERATIV RISK

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering. Analyser av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp regelbundet. Bolagets kontinuitetsplan uppdateras och fastställs årligen. Inträffade incidenter registreras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis. Incidentrapporteringen används också kontinuerligt som input i riskidentifieringsarbetet.

Uppföljning och kontroller genomförs i syfte att styra verksamheten i enlighet med god intern styrning och kontroll. De största riskerna och mest väsentliga kontrollerna i bolagets affärskritiska processer kategoriseras som nyckelkontroller, vilka dokumenteras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis.

RISKER I ÖVRIG VERKSAMHET

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller Dalarnas Försäkringsbolag en provision.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Dalarnas Försäkringsbolag skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till de framtida ackumulerade provisionsersättningar från banken.

Not 3	Premieinkomst	
	2019	2018
Direkt försäkring i Sverige	1 379 469	1 330 782
Mottagen återförsäkring	91 744	87 134
Summa premieinkomst	1 471 213	1 417 915

Not 4	Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	
	2019	2018
Överförd kapitalavkastning	16 984	18 542
<i>Räntesatser, procent</i>		
Avsättningar för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	0,00%	0,25 %
Avsättningar för olycksfallsförsäkringar med lång avvecklingstid	0,50%	0,75%
Avsättningar för försäkring med kort avvecklingstid	0,00%	0,00%

I den direkta försäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oregrerade skador efter avgiven återförsäkring under året.

Not 5	Utbetalda försäkringsersättningar					
	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrars andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Utbetalda försäkringsersättningar	-916 358	-862 332	-82 551	21 024	-998 908	-841 308
Driftskostnader för skadereglering	-108 575	-97 830	-	-	-108 575	-97 830
Summa utbetalda försäkringsersättningar	-1 024 933	-960 162	-82 551	21 024	-1 107 484	-939 138

Not 6 Driftskostnader		Koncernen		Moderbolaget	
		2019	2018	2019	2018
Funktionsindelade					
Anskaffningskostnader		-125 840	-121 470	-125 840	-121 470
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader		2 877	1 889	2 877	1 889
Administrationskostnader		-87 601	-78 061	-83 474	-73 964
Provisioner i avgiven försäkring		-1 537	-1 434	-1 537	-1 434
Summa driftskostnader		-212 102	-199 076	-207 975	-194 978
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>					
Kostnadsslagsindelade					
Personalkostnader		-314 844	-299 208	-314 844	-299 208
Lokalkostnader		-18 244	-13 489	-18 244	-13 489
Avskrivningar		-7 687	-5 812	-3 590	-1 714
Övrigt (inkl. provisioner i mott ÅF)		-152 077	-131 230	-152 048	-131 230
Summa totala driftskostnader		-492 852	-449 739	-488 725	-445 641
Avgår					
Driftskostnader i finansförvaltningen		-13 665	-12 020	-13 665	-12 020
Skaderegleringskostnader (not B i resultatanalysen)		-108 575	-97 830	-108 575	-97 830
Kostnader förmedlad affär		-158 510	-140 813	-158 510	-140 813
Summa avgående poster		-280 751	-250 663	-280 751	-250 663
Driftskostnader		-212 102	-199 076	-207 975	-194 978

Not 7	Övriga tekniska kostnader
--------------	----------------------------------

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Premier TFF	12 692	13 227	12 692	13 227
Skadekostnader TFF	-18 998	-18 551	-18 998	-18 551
Driftskostnader TFF	1 549	-712	1 549	-712
Ränteutgifter TFF	97	47	97	47
Totalt resultat TFF	-4 662	-5 988	-4 662	-5 988

Ansvarsförbindelse

Au trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Au reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för TFF fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolym för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFFs stämma. Au det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot TFF i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av TFF:en visar sig otillräckliga. Då en eventuell förpliktelse kan bero på en mängd olika variabler och situationer så är den i princip omöjlig att bestämma till ett storleksmässigt belopp.

Not 8	Kapitalavkastning, intäkter
--------------	------------------------------------

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Hysesintäkter från byggnader och mark	3 844	4 761	3 844	4 761
Utdelning på aktier och andelar	38 630	234 214	38 630	662 839
<i>Ränteutgifter m.m.</i>				
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	929	896	929	896
Valutaterminer	9 226	7 973	9 226	7 973
Valutakursvinst, brutto	11 968	4 019	11 968	4 019
<i>Realisationsvinster</i>				
– aktier och andelar	182 090	339 062	182 090	58 043
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 476	1 700	6 476	1 700
Summa kapitalavkastning, intäkter	253 163	592 625	253 163	740 230

Not 9	Kapitalavkastning, kostnader
--------------	-------------------------------------

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftskostnader för byggnader och mark	-48 578	-34 308	-48 578	-34 308
Kapitalförvaltningskostnader	-12 429	-11 189	-12 429	-11 189
<i>Räntekostnader</i>				
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-86	-	-86	-
Valutaterminer	-56 318	-131 061	-56 318	-131 061
Valutakursförlust, brutto	-3 429	-2 009	-3 429	-2 009
<i>Realisationsförlust</i>				
– aktier och andelar	-17 774	-1 080	-17 774	-1 080
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-4 613	-826	-4 613	-826
Summa kapitalavkastning, kostnader	-143 228	-180 474	-143 228	-180 474

Not 10 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2019	2018	2019	2018
Koncernen				
<i>Orealiserat resultat</i>				
- byggnader och mark	5 725	4 945	-	-
- aktier och andelar	647 934	-	-	-214 081
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	86 058	-	-	-18 733
- derivat	8 750	5 633	-	-
Summa orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	748 467	10 578	0	-232 814
Moderbolaget				
<i>Orealiserat resultat</i>				
- byggnader och mark	52 585	3 000	-	-
- aktier och andelar	650 484	-	-	-329 545
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	86 058	-	-	-18 733
- derivat	8 750	5 633	-	-
Summa orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	797 877	8 633	0	-348 279

Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Koncernen 2019					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	860 384	-	-	-	860 384
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	87 981	-	-	-	87 981
Derivat	-38 391	-	-	-	-38 391
Övriga fordringar	788	-	-	-	788
Summa finansiella tillgångar	910 762	0	0	0	910 762
Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa		
Derivat	-	-	0		
Övriga skulder	-	-	0		
Summa finansiella skulder	0	0	0		
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Moderbolaget 2019					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	862 935	-	-	-	862 935
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	87 971	-	-	-	87 981
Derivat	-38 391	-	-	-	-38 391
Övriga fordringar	788	-	-	-	788
Summa finansiella tillgångar	913 313	0	0	0	913 313
Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa		
Derivat	-	-	0		
Övriga skulder	-	-	0		
Summa finansiella skulder	0	0	0		

Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument, forts.

Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument					
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Koncernen 2018					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	362 040	-	-	-	362 040
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-17 849	-	-	-	-17 849
Derivat	-118 301	-	-	-	-118 301
Övriga fordringar	896	-	-	-	896
Summa finansiella tillgångar	226 786	0	0	0	226 786
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Moderbolaget 2018					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	394 180	-	-	-	394 180
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-17 849	-	-	-	-17 849
Derivat	-118 301	-	-	-	-118 301
Övriga fordringar	896	-	-	-	896
Summa finansiella tillgångar	258 927	0	0	0	258 927
Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa		
Derivat	-	-	0		
Övriga skulder	-	-	0		
Summa finansiella skulder	0	0	0		

Not 12 Övriga intäkter och kostnader				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Övriga intäkter, förmedlad affär				
Liv	33 540	32 438	33 540	32 438
Bank	97 517	94 171	97 517	94 171
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	3 983	3 524	3 983	3 524
Agria	2 633	2 672	2 633	2 672
Gemensam Kundservice	34 901	32 643	34 901	32 643
Summa övriga intäkter	172 574	165 448	172 574	165 448
Övriga kostnader, förmedlad affär				
Liv	-35 554	-32 205	-35 554	-32 205
Bank	-87 591	-78 802	-87 591	-78 802
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	-3 764	-3 346	-3 764	-3 346
Agria	-2 329	-2 286	-2 329	-2 286
Gemensam Kundservice	-33 888	-28 087	-33 888	-28 087
Summa övriga kostnader	-163 126	-144 727	-163 126	-144 727
Summa övriga intäkter och kostnader	9 447	20 721	9 447	20 721

Not 13	Skatt på årets resultat
---------------	--------------------------------

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktuell skatt				
Periodens skattekostnad	-436	-	-436	-
Summa aktuell skatt	-436	-	-436	-
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-84 693	2 512	-103 504	-2 715
Uppskjuten skattekostnad avseende aktiverat värde i underskottsavdrag	17 350	20 556	17 350	20 556
Uppskjuten skatt till följd av ändrade skattesatser	-	38 605	-	20 419
Summa uppskjuten skattekostnad	-67 342	61 674	-86 154	38 261
Totalt redovisad skattekostnad	-67 778	61 674	-86 590	38 261
Avstämning av effektiv skatt				
Redovisat resultat före skatt	628 279	119 115	719 628	144 491
Skatt enligt gällande skattesats 21,4% (22,0%)	-134 453	-25 492	-154 000	-30 921
<i>Skatteeffekt av:</i>				
- ej avdragsgilla kostnader	-2 508	-1 251	-2 508	-1 251
- ej skattepliktiga intäkter	68 483	90 807	69 219	72 824
- ej bokförda avdragsgilla kostnader	5 349	553	5 349	553
- ej bokförda skattepliktiga intäkter	-4 650	-2 944	-4 650	-2 944
Redovisad skattekostnad	-67 778	61 674	-86 590	38 261
Gällande skattesats	21,4%	22,0%	21,4%	22,0%
Effektiv skattesats	10,8%	-51,8%	12,0%	-26,5%

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Koncernen	2019			2018		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Omvärdering rörelsefastigheter	50 958	-10 497	40 460	2 153	-443	1 709
Övrigt totalresultat	50 958	-10 497	40 460	2 153	-443	1 709

Inga skatteposter i moderbolaget har redovisats mot eget kapital.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Uppskjuten skatt				
<i>Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader</i>				
Placeringsstillgångar	329 149	288 852	392 252	288 852
Obeskattade reserver	254 589	262 800	-	-
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	10 497	443	-	-
Övriga temporära skillnader	-34 002	-6 702	-23 481	-6 235
Summa avsättning för skatter	623 233	545 394	368 771	282 617

Not 14	Immateriella tillgångar
---------------	--------------------------------

Koncernen	2019	2018
Ingående anskaffningsvärde	15 888	15 888
Årets anskaffning	22 466	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	38 354	15 888
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-6 356	-3 178
Årets avskrivningar enligt plan	-3 178	-3 178
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 533	-6 356
Summa immateriella tillgångar	28 821	9 533

Posten avser övertagande av Olycksfalls- och sjukförsäkrings för vuxna "OSV" beståndet 2017-01-01 och utvecklingskostnader för försäkringssystemet EttSAK, 2019-01-01. Ovanstående har en beräknad nyttjandeperiod på 5 år och skrivs av med 20 procent per år från anskaffningstidpunkten.

Koncernen	2019	2018
IB verkligt värde	168 320	149 195
Årets anskaffning/aktivering	6 920	16 720
Årets avskrivning	-4 097	-4 063
Årets nedskrivning	-1 015	-
Årets omvärdering	57 697	6 468
UB Verkligt värde	227 825	168 320
Antaganden vid värdering till verkligt värde	2019	
Aktuell hyresintäkt/marknadshyra, tkr	16 510/ 16 979	
Kalkylränta vid diskontering, procent	7,7%-8,6%	
Direktavkastningskrav, procent	5,6%-6,5%	

Delar av fastighetsinnehavet är rörelsefastigheter i koncernen. Årets avskrivning uppgår till 4 097.

Omvärderingsmetod

De tre största fastigheterna har värderats av externt värderingsföretag. Verkligt värde har beräknats med användandet av en ortprismetod och aukastningsbaserad kassaflödesmetod per senaste årsskifte. I värdet ingår även en fastighet med byggnad och två fritidsfastigheter, även dessa externt värderade. Dessutom ingår en förrådslokal, denna har värderats internt genom att jämföra med liknande objekt som har försålts under året. Ej upptaget i värderingen är en fastighet som utgör mark där byggnation ej är påbörjad.

Byggnader och mark, Moderbolaget	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	157 329	140 609
Aktivering förbättringar	-	-
Nybyggnation/nyanskaffningar	6 920	16 720
Vid årets slut	164 249	157 329
Akkumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	10 991	8 586
Värdejustering	52 585	2 405
Vid årets slut	63 576	10 991
Totalt värde byggnader och mark	227 825	168 320

Not 16	Materiella tillgångar	
	2019	2018
<i>Ack. anskaffningsvärden för maskiner, kontors- och fastighetsinventarier</i>		
Vid årets början	40 067	34 106
Nyanskaffningar	14 795	5 961
Avyttringar och utrangeringar	-223	-
Vid årets slut	54 639	40 067
Akkumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-23 257	-21 551
Avyttringar och utrangeringar	73	-
Årets avskrivning enligt plan	-3 609	-1 706
Vid årets slut	-26 793	-23 257
Summa materiella tillgångar	27 846	16 810

Not 17			Aktier och andelar i koncernföretag		
Moderbolaget					
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, org. nr. 556683-6044, 1 000 aktier, ägarandel 100 procent.					
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2, org. nr. 559206-0890, 500 aktier, ägarandel 100 procent.					
			2019		2018
Ackumulerade anskaffningsvärden			Bokfört värde		Bokfört värde
Vid årets början			357 772		357 772
Inköp			50		-
Aktieägartillskott			304 827		-
Försäljningar			-		-
Vid årets slut			662 650		357 772
Uppskrivning			140 345		140 345
Ackumulerade värdejusteringar					
Vid årets början			663 354		856 896
Inköp					
Värdejustering			305 109		-193 542
Vid årets slut			968 462		663 354
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag			1 771 457		1 161 471
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag			1 503 241		1 161 471
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2			268 215		-
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag			1 771 457		1 161 471

Not 18

Aktier och andelar i intresseföretag

Koncernen

PE Secondary PE Investments S.A., reg. nr. B187873, 175 439 aktier, ägarandel 35,1 procent.

Under 2018 uppgick ägarandelen i Lansa Fastigheter AB, org nr 559067-0260, 20 310 aktier, till 22,8 procent. Under 2019 genomfördes en nyemission i Lansa Fastigheter AB varpå ägarandelen ändrades till 17,5 procent och andelen betraktas inte längre som andelar i intressebolag.

	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	Bokfört värde 297 177	Bokfört värde 443 577
Inköp	-	-
Erhållen utdelning	-11 282	-190 142
Omklassificering till följd av lägre ägarandel	-220 522	-
Andel i årets resultat	2 051	43 738
Andel i övrigt total resultat	-	-
Andra förändringar i intresseföretagets egna kapital	1	4
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	67 425	297 177

Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder

Lansa Fastigheter AB		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	-	595 216
Skulder	-	374 694
Intäkter	-	20 637
Resultat	-	11 597
Ägarandel %	-	22,8
Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A		
Registreringsland	Luxemburg	Luxemburg
Tillgångar	68 074	77 092
Skulder	-648	-441
Intäkter	6 852	18 199
Resultat	2 051	32 141
Ägarandel %	35,1	35,1

Not 19	Aktier och andelar			
	Verkligt värde		Anskaffningsvärde	
	2019	2018	2019	2018
Moderbolaget	4 030 487	3 516 347	2 277 890	2 119 323
Koncernen	5 801 395	4 457 292	3 081 340	2 617 945

I aktier och andelar ingår bolagets innehav i Länsförsäkringar AB med 1 890 Mkr. Substansvärdets procentuella fördelning:

Länsförsäkringar Bank	44%
Länsförsäkringar Fondliv	27%
Länsförsäkringar Sak	29%
Moderbolag	0%
Total	100%

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2019	2018	2019	2018
Koncernen				
Svenska staten	-	-	-	-
Svenska kommuner	-	-	-	-
Svenska bostadsinstitut	358 119	347 734	340 488	340 217
Övriga svenska emittenter	138 974	286 861	136 272	286 272
Övriga utländska emittenter, räntefonder	1 282 803	1 434 634	1 228 921	1 454 580
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	2 069 229	1 705 681	2 081 070
<i>varav noterade värdepapper</i>	<i>1 779 896</i>	<i>2 069 229</i>	<i>1 705 681</i>	<i>2 081 070</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	497 093	634 595	422 878	646 436
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	-	-	-
Mellan 1 och 5 år	1 779 896	2 069 229	1 705 681	2 081 070
Över 5 år	-	-	-	-
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	2 069 229	1 705 681	2 081 070

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2019	2018	2019	2018
Moderbolaget				
Svenska staten	-	-	-	-
Svenska kommuner	-	-	-	-
Svenska bostadsinstitut	358 119	347 734	340 488	340 217
Övriga svenska emittenter	138 897	286 861	136 272	286 272
Övriga utländska emittenter	1 282 803	1 434 634	1 228 921	1 454 580
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	2 069 229	1 705 681	2 081 070
<i>varav noterade värdepapper</i>	<i>1 779 896</i>	<i>2 069 229</i>	<i>1 705 681</i>	<i>2 081 070</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	497 093	634 595	422 878	646 436
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	-	-	-
Mellan 1 och 5 år	1 779 896	2 069 229	1 705 681	2 081 070
Över 5 år	-	-	-	-
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	2 069 229	1 705 681	2 081 070

* Räntefonder ej medräknat, nominellt värde erhålls ej.

Not 21 Derivat

	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
<i>Placeringstillgångar</i>				
Valutaterminer	17 059	8 309	17 059	8 309
Summa derivat	17 059	8 309	17 059	8 309
<i>Skulder</i>				
Valutaterminer	-	-	-	-
Summa derivat	0	0	0	0

	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2019	2018	2019	2018
<i>Förfallostruktur: terminer</i>				
Mindre än ett år	17 059	8 309	17 059	8 309
Mellan 1 och 5 år	-	-	-	-
Över 5 år	-	-	-	-
Summa terminer	17 059	8 309	17 059	8 309

	Verkligt värde		Nominellt belopp	
	2019	2018	2019	2018
<i>Valutaterminer, fördelat på valuta</i>				
USD/SEK-terminer	17 059	8 309	692 204	596 902
Summa terminer	17 059	8 309	692 204	596 902

Not 22 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori						
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Koncernen 2019						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	67 425	-	-	-	67 425	67 425
Aktier och andelar	5 801 395	-	-	-	5 801 395	5 801 395
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	-	-	-	1 779 896	1 779 896
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	0	0
Derivat	-	17 059	-	-	17 059	17 059
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	330	-	330	330
Andra tillgångar	-	-	321 368	-	321 368	321 368
Summa finansiella tillgångar	7 648 716	17 059	321 697	0	7 987 472	7 987 472
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Finansiella skulder				Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat				-	-	0
Övriga skulder				-	217 283	217 283
Summa finansiella skulder				0	217 283	217 283
Moderbolaget 2019						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	67 425	-	-	-	67 425	67 425
Aktier och andelar koncernbolag	1 771 457	-	-	-	1 771 457	1 771 457
Aktier och andelar övrigt	4 030 487	-	-	-	4 030 487	4 030 487
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	-	-	-	1 779 896	1 779 896
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	0	0
Derivat	-	17 059	-	-	17 059	17 059
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	330	-	330	330
Andra tillgångar	-	-	320 869	-	320 869	320 869
Summa finansiella tillgångar	7 649 266	17 059	321 198	0	7 987 522	7 987 522
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Finansiella skulder				Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat				-	-	0
Övriga skulder				-	203 931	203 931
Summa finansiella skulder				0	203 931	203 931

Not 22 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori						
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Koncernen 2018						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	297 177	-	-	-	297 177	297 177
Aktier och andelar	4 457 292	-	-	-	4 457 292	4 457 292
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 069 229	-	-	-	2 069 229	2 069 229
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	0	0
Derivat	-	8 309	-	-	8 309	8 309
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	871	-	871	871
Andra tillgångar	-	-	290 259	-	290 259	290 259
Summa finansiella tillgångar	6 823 698	8 309	291 130	0	7 123 137	7 123 137
Finansiella skulder						
Derivat				Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
				-	-	0
Övriga skulder				-	164 473	164 473
Summa finansiella skulder				0	164 473	164 473
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Moderbolaget 2018						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	76 651	-	-	-	76 651	76 651
Aktier och andelar koncernbolag	1 161 471	-	-	-	1 161 471	1 161 471
Aktier och andelar övrigt	3 516 347	-	-	-	3 516 347	3 516 347
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 069 229	-	-	-	2 069 229	2 069 229
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	0	0
Derivat	-	8 309	-	-	8 309	8 309
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	871	-	871	871
Andra tillgångar	-	-	289 780	-	289 780	289 780
Summa finansiella tillgångar	6 823 698	8 309	290 651	0	7 122 659	7 122 659
Finansiella skulder						
Derivat				Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
				-	-	0
Övriga skulder				-	137 854	137 854
Summa finansiella skulder				-	137 854	137 854

I nedanstående tabell lämnas uppgifter om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen. Tillgångarna i LFAB består huvudsakligen av värdet på aktierna i dotterbolagen och det är i dotterbolagen som koncernens resultat huvudsakligen uppstår.

Länsförsäkringar PE Secondary substansvärde för aktien beräknas utifrån att underliggande fonder värderas enligt följande: förvaltarnas senaste rapporterade NAV för respektivefond, de europeiska förvaltarna använder sig av fair value enligt IPEV Valuation Guidelines och de amerikanska förvaltarna använder sig utav US GAAP där fair value definieras i ASC Topic 820, justerat för efterföljande kassaflöden från Länsförsäkringar PE Secondary till fonderna respektive utbetalningar från fonderna till Länsförsäkringar PE Secondary. De parametrar som påverkar om värdet på aktierna ökar/minskar i Länsförsäkringar PE Secondary är dels, i vissa bolag som använder diskonterade kassaflödesmodellen för värdering av bolaget, om framtida vinstmarginaler förändras eller om räntan som används för diskontering förändras. I bolag som använder en multipelvärdering så påverkas värdet av förändringar i de multiplar som används men även av förändringar i de underliggande faktorerna i jämförbara bolag. Utöver detta så påverkas aktiekursen i Länsförsäkringar PE Secondary av förändringar i valutakursen på USD och Euro.

Not 22	Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori
---------------	--

DFF AB äger endast andelar i fastighetsbolag som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på aktierna i Humlegården och Lansa beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus övervärdet i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på DFF AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av aukastningskravet. Direktaukastningskravet för Humlegården ligger i spannet 3,6–6,2 procent med medelvärdet 4,37 procent. Direktaukastningskravet för Lansa ligger i spannet 3,9–4,1 procent med medelvärdet 4,0 procent.

DFF AB 2 äger andelar i ett skogsbolag som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på aktierna i Hällefors Tierps Skogar AB beräknas till ett medelvärde av en ortprisuvärdering (observerade priser vid försäljning av skogsfastigheter) och en aukastningsvärdering (diskonterat värde av framtida avverkningar).

Övriga fastigheter har värderats av externt värderingsföretag som har tagit hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i aukastningskravet och eventuell uppkomst av vakanser. Direktaukastningskravet ligger i spannet 2,0–2,2 procent med medelvärdet 2,0 procent. Dalarnas Försäkringsbolag gör i vart och ett av fallen en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

Koncernen 2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	67 425	67 425
Aktier och andelar	2 134 384	-	3 667 011	5 801 395
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	-	-	1 779 896
Upplupen ränteintäkt	-	-	-	0
Derivat	-	17 059	-	17 059
Summa	3 914 280	17 059	3 734 436	7 665 775
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	0
Övriga skulder	217 283	-	-	217 283
Summa	217 283	0	0	217 283
Moderbolaget 2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	67 425	67 425
Aktier och andelar koncernbolag	-	-	1 771 457	1 771 457
Aktier och andelar övrigt	2 134 932	-	1 895 555	4 030 487
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 779 896	-	-	1 779 896
Övrig utlåning	-	-	-	0
Upplupen ränteintäkt	-	-	-	0
Derivat	-	17 059	-	17 059
Summa	3 914 828	17 059	3 734 437	7 666 324
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	0
Övriga skulder	203 931	-	-	203 931
Summa	203 931	0	0	203 931

Not 22 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori, forts.

Not 22	Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori			
Koncernen 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	297 177	297 177
Aktier och andelar	1 551 677	-	2 905 615	4 457 292
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 069 229	-	-	2 069 229
Upplupen räntetäkt	-	-	-	0
Derivat	-	8 309	-	8 309
Summa	3 620 906	8 309	3 202 792	6 832 007
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	0
Övriga skulder	164 473	-	-	164 473
Summa	164 473	0	0	164 473
Moderbolaget 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	76 651	76 651
Aktier och andelar koncernbolag	-	-	1 161 471	1 161 471
Aktier och andelar övrigt	1 772 203	-	1 744 144	3 516 347
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 069 229	-	-	2 069 229
Övrig utlåning	-	-	-	0
Upplupen räntetäkt	-	-	-	0
Derivat	-	8 309	-	8 309
Summa	3 841 432	8 309	2 982 266	6 832 007
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	0
Övriga skulder	137 854	-	-	137 854
Summa	137 854	0	0	137 854

Koncernens och moderbolagets innehav i Länsförsäkringar AB-koncernen är 1 890 162 (1 738 721) tkr.

Not 23	Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	
	2019	2018
Återförsäkrarens andel i ingående avsättning för oreglerade skador	414 897	388 332
Återförsäkrarens andel av förändring i avsättning för oreglerade skador	5 027	26 564
Summa återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	419 924	414 897

Not 24	Förutbetalda anskaffningskostnader	
Moderbolaget	2019	2018
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	43 653	41 764
Årets avsättning	46 530	43 653
Årets avskrivning	-43 635	-41 764
Summa förutbetalda anskaffningskostnader	46 530	43 653
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	46 530	43 653

Not 25	Likvida medel / Kassa och bank	
Koncernen	2019	2018
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	321 368	290 259
Summa enligt rapporten över finansiell ställning och enligt rapporten över kassaflöden	321 368	290 259
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-
Moderbolaget	2019	2018
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i kassa och bank</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	320 869	289 780
Summa enligt balansräkningen och enligt rapporten över kassaflöden	320 869	289 780
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

Not 26	Eget kapital
---------------	---------------------

Bundet eget kapital

Reserufond

Syftet med reserufonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.

Uppskrivningsfond

Posten omfattar belopp som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1-2 § ÅRFL.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reserufondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.

Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

Not 27	Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	
	2019	2018
<i>Avsättning för ej intjänade premier</i>		
Vid årets början	619 422	585 976
Försäkring tecknad under perioden	1 471 213	1 417 915
Intjänade premier under perioden	-1 447 494	-1 384 469
Andra förändringar	-	-
Vid årets slut	643 141	619 422
<i>Avsättning för kvardröjande risker</i>		
Vid årets början	-	-
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	-	-
Nya avsättningar under perioden	-	-
Andra förändringar	-	-
Valutaeffekt	-	-
Vid årets slut	-	-
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	643 141	619 422

Från och med 2013 redovisas ej intjänade premier och kvardröjande risker brutto och audragna rabatter redovisas under förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.

Not 28	Avsättning för oreglerade skador
---------------	---

	2019			2018		
	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto
<i>Avsättning för oreglerade skador</i>						
Ingående balans rapporterade skador	728 395	-101 709	626 685	721 920	-93 191	628 729
Ingående balans inträffade, men ej ännu rapporterade skador	1 302 177	-313 187	988 989	1 254 659	-295 141	959 518
IB skadelivräntor	370 145	-	370 145	361 700	-	361 700
Ingående balans avsättning för skaderegleringskostnader	79 270	-	79 270	74 222	-	74 222
Summa Ingående balans	2 479 987	-414 897	2 065 090	2 412 502	-388 332	2 024 170
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	1 181 069	-44 340	1 136 729	1 013 128	-33 343	979 785
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-1 024 933	-82 551	-1 107 484	-960 162	21 024	-939 138
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-54 556	121 863	67 308	14 518	-14 245	273
Summa Utgående balans	2 581 566	-419 924	2 161 643	2 479 987	-414 897	2 065 090
UB rapporterade skador	745 937	-109 214	636 723	728 395	-101 709	626 685
UB inträffade, men ej ännu rapporterade skador	1 363 353	-310 710	1 052 643	1 302 177	-313 187	988 989
UB skadelivräntor	387 455	-	387 455	370 145	-	370 145
UB avsättning för skaderegleringskostnader	84 820	-	84 820	79 270	-	79 270

	2019		2018	
	Direkt	Mottagen	Direkt	Mottagen
Diskonteringsprocent för affär				
Trafik 2004-	0,00	0,40	0,20	0,60
Trafik i avveckling -2004	0,00	0,00	0,20	0,20
Olycksfall	0,40	0,40	0,60	0,60

	2019			2018		
	Diskonterat	Odiskonterat	Skillnad	Diskonterat	Odiskonterat	Skillnad
Diskonteringseffekt på avsättning för affär						
Trafik 2004-	826 817	850 241	-23 423	836 498	874 471	-37 974
Trafik i avveckling -2004	143 192	143 192	0	156 233	158 561	-2 327
Olycksfall	233 183	242 861	-9 678	225 190	239 051	-13 861

Avsättningen för oreglerade skador i trafik- och olycksfallsförsäkring har diskonterats. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter. Diskonteringsräntan är beräknad efter två olika fall som baseras på medelvärde av räntan på 7-åriga, respektive 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2015-2019, där värdet för 2019 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 procent av räntesatsen. Detta ger ett resultat på 0,20 procent (0,40) respektive 0,60 procent (0,60) som har använts.

Not 29	Avsättning för återbäring och rabatter	
	2019	2018
Ingående balans återbäring och rabatter	146 000	271 839
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	1 206	-250 839
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	65 000	125 000
Årets avsättning för återbäring och rabatter	212 206	146 000

Not 30	Avsättning för pension och liknande förpliktelser			
	Koncernen		Moderbolaget	
Pensionsförpliktelser	2019	2018	2019	2018
Pension till tidigare VD	360	540	360	540
Avsättning för övriga pensionsförpliktelser	5 892	3 636	5 892	3 636
Summa avsättning för pension och liknande förpliktelser	6 252	4 175	6 252	4 175
Avsättning för åtagande enligt avtal				
Redovisat värde vid periodens ingång	4 175	5 461	4 175	5 461
Avsättningar som gjorts under perioden	3 003	-142	3 003	-142
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-926	-1 144	-926	-1 144
Outnyttjade belopp som har återförts under perioden	-	-	-	-
Redovisat värde vid periodens utgång	6 252	4 175	6 252	4 175
			2019	2018
Kostnader för avgiftsbestämda pensionsplaner			22 142	21 559

Augiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period som de anställda utfört de tjänster avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 i IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planer och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Förutom FTP-planen som redovisas som en avgiftsbestämd plan finns förmånsbestämda pensionsplaner i koncernen avseende sk 62-åringar. Denna plan innebär att personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan få gå i pension vid 62 års ålder förutsatt anställning i bolaget vid den tidpunkten. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 70 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Utöver denna plan finns en avsättning till en tidigare VD som är ett fastställt belopp som räknas upp med en aukastningsprocent varje år och en avsättning till en kapitalförsäkring till nuvarande VD som uppgår till 4 114 (2 844) tkr.

Not 31	Övriga skulder			
	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Leverantörsskulder	18 407	30 127	18 407	30 127
Källskatter	4 654	4 185	4 654	4 185
Premieskatteskuld	42 257	44 341	42 257	44 341
Övriga skulder	151 965	85 820	138 614	59 201
Summa övriga skulder	217 283	164 473	203 931	137 854

Not 32	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	
	2019	2018
Förutbetalda premier	123 121	116 053
Semesterlöneskuld	13 662	12 342
Provisioner	505	650
Sociala kostnader	9 718	4 959
Övrigt	4 132	7 181
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	151 137	141 186

Not 33	Närstående
---------------	-------------------

Sammanställning över närståendetransaktioner	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor/ tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Koncernen						
<i>Närståenderelation</i>						
Intresseföretag						
Lansa Fastigheter AB (Publ.), se not 18	2019	-	-	-	-	-
Lansa Fastigheter AB (Publ.), se not 18	2018	-	-	-	-	19 118

Not 33	Närstående
---------------	-------------------

Sammanställning över närståendetransaktioner	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor/ tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Moderbolaget						
<i>Närståenderelation</i>						
Dotterföretag						
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2019	-	-	-	-	99 145
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2018	-	-	-	-	19 118
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2, se not 17	2019	-	-	-	-	-

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning

Resultatdelning

De anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare omfattas av samma system. För 2019 bokades en avsättning på preliminärt 14 389 Tkr (17 813) inklusive löneskatt till resultatdelningen.

Pensioner

För samtliga befattningshavare undantaget verkställande direktören i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor, vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har en pensionsavsättning om 35%, samt med tillägget att bolaget årligen erlägger ett basbelopp avseende kompletterade tjänstepension.

Augångsvederlag

Till verkställande direktören utgår, vid uppsägning från bolagets sida, ett avgångsvederlag om en årslön.

Ställda säkerheter samt ansvarsförbindelser till förmån för närstående

Bolaget har tecknat en kapitalförsäkring, med verkställande direktören som försäkringstagare. Kapitalförsäkringen är pantsatt till verkställande direktören.

Upplysningar om löner och ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare lämnas i not 34.

Not 34 Anställda och personalkostnader		
Moderbolaget	2019	2018
Medelantal anställda		
Kvinnor	158	144
Män	162	159
Summa medelantal anställda	320	303
Löner, andra ersättningar samt sociala kostnader Styrelse och ledande befattningshavare, 17 (17) personer		
Löner och ersättningar	13 771	13 359
Sociala kostnader	8 332	7 484
varav pensionskostnader	3 177	3 040
Summa styrelse och ledande befattningshavare	22 103	20 843
Övriga medarbetare		
Löner och ersättningar	168 148	155 085
varav rörlig ersättning	352	1 343
Sociala kostnader	79 456	72 057
varav pensionskostnader	26 744	23 574
Summa övriga medarbetare	247 604	227 142
Totalt, löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	181 919	168 444
varav rörlig ersättning	352	1 343
Sociala kostnader	87 788	79 541
varav pensionskostnader	29 921	26 615
Summa löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	269 707	247 985

Not 34 Anställda och personalkostnader						
Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %						
Styrelseledamöter	63%		63%			
Andra ledande befattningshavare	50%		44%			
	2019			2018		
Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa
Styrelseledamöter						
Styrelsens ordförande, Maria Engholm	386	259	645	375	234	609
Styrelseledamot, vice ordf. Christer Rosén	258	85	342	224	74	298
Styrelseledamot, Marie Svan	193	90	283	203	75	278
Styrelseledamot, Carin Nises	48	15	63	187	65	252
Styrelseledamot, Margareta Florén	48	16	64	187	66	254
Styrelseledamot, Martin Moraeus	193	78	271	187	50	237
Styrelseledamot, Susanne Ström	193	86	279	187	75	263
Styrelseledamot, Jörgen Isaksson	193	89	282	187	71	258
Styrelseledamot, Henrik Stigers	145	82	227	-	-	0
Styrelseledamot, Karin Svärd	145	76	221	-	-	0
Vd, Anders Grånäs	2 667	-	2 667	2 540	-	2 540
Övriga ledande befattningshavare	8 426	-	8 426	8 371	-	8 371
Summa ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning	12 897	874	13 771	12 650	709	13 359

Ersättning till de fackliga representanterna har ej utgått.

Not 34 Anställda och personalkostnader**Ersättning till styrelsen**

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Fast arvode per år utgår med 5,0 inkomstbasbelopp till ordförande, 3,0 inkomstbasbelopp till vice ordförande och 2,0 inkomstbasbelopp till övriga ledamöter. Rörligt arvode d.v.s. dagarvode utgår med 4 000 kronor per hel dag och 2 000 kronor per halvt dag. Styrelsearvode utgår inte till personer anställda i bolaget. Ersättningsutskottet ger förslag till styrelsen som beslutar om lönenivån till vd. Ersättning till övriga anställda, som ingår i bolagets företagsledning och eventuella övriga anställda som rapporterar direkt till vd, ska beslutas av styrelsen efter beredning i Ersättningsutskottet, på förslag från vd. Styrelsens beslut sker på en övergripande nivå med angivande av procentuell löneökning totalt för gruppen.

Enligt bolagsstämmans beslut utgår arvode till Risk & Kapitalutskott (RKU) och Revisionsutskott (RU) ledamöter som ingår i styrelsen (ej anställda), på 1,0 inkomstbasbelopp, dessa redovisas som styrelsearvode. Av företagets pensionskostnader ausser 0 (0) tkr styrelsens ordförande och 1 581 tkr (1 244) den verkställande direktören.

Ersättning till ledande befattningshavare

Dalarnas Försäkringsbolag har endast fasta ersättningar till ledande befattningshavare. För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor vilket täcks genom försäkring.

Ledande befattningshavare erbjuds tjänstebil enligt vad var tid gällande villkor (dock utan bruttolöneavdrag).

Augångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägning om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande en årslön.

Pensioner

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställde kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är förmånsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 70 procent av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden.

Berednings- och beslutsprocess, som tillämpas ifråga om ersättning till företagsledningen

Ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas därefter i styrelsen. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören enligt principer för löner och villkor för ledande befattningshavare.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Ledande befattningshavare i Dalarnas Försäkringsbolag ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Det är bolagets policy att ersättningarna ska vara i nivå med branschen i genomsnitt. Den totala ersättningen ska vara rimlig, präglad av måttfullhet och väl avvägd, samt bidra till en god etik och organisationskultur och präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Rörlig ersättning

Rörliga ersättningar finns endast i vissa avtal för säljande personal och utgör ca 1 procent av företagets totala lönekostnader. Alla anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Grunden i resultatdelningssystemet är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall resultatdelning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattningshavare. Ersättningen betalas ut till en stiftelse, från vilken andelsägarna har rätt att göra uttag efter 55 års ålder.

Pension

Till förmån för den verkställande direktören har Dalarnas Försäkringsbolag tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2019-12-31 till 3 311 tkr (2 289). Under 2019 har total 545 tkr (435) löpande satts av till kapitalförsäkringen.

Övriga förmåner

Vid sidan av ovanstående förmåner erbjuds individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtlig personal.

Not 35 Arvode till revisorer		
	2019	2018
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB		
Revisionsuppdrag	640	626
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	15
Skatterådgivning	-	-
Andra uppdrag	-	92
Summa arvode och kostnadsersättningar till revisorer	640	733

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 36 Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen									
Moderbolaget	Totalt 2019	Försäkringsklasser						Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
		Olycksfall och sjukdom	Motorfordon övriga klasser	Brand och annan egen-domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Motorfordon ansvar mot tredje man		
Premieinkomst, brutto	1 471 213	70 765	388 119	645 045	37 440	34 767	203 333	1 379 469	91 744
Premieintäkt, brutto	1 446 876	68 802	379 077	631 611	36 539	34 047	207 412	1 357 448	89 388
Försäkringsersättning, brutto	-1 125 568	-62 388	-323 251	-503 334	-15 441	-24 995	-112 470	-1 051 878	-73 689
Driftskostnad, brutto	-207 975	-13 234	-47 110	-103 952	-6 572	-5 586	-30 508	-206 963	-1 012
Resultat av avgiven återförsäkring	-171 475	-4 760	-966	-148 933	-8 371	-7 412	-1 034	-171 475	-
Skadeprocent, brutto (%)	77,8%	90,7%	85,3%	79,7%	42,3%	73,4%	59,0%	77,5%	82,4%

Not 37 Tilläggsupplysningar till kassaflöden				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Betalda räntor och erhållen utdelning				
Erhållen utdelning	25 028	266 808	25 028	655 432
Erhållen ränta	930	897	930	897
Erlagd ränta	-86	0	-86	0
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Av- och nedskrivningar av tillgångar	7 634	5 803	3 536	1 706
Realisationsvinster och -förluster i tillgångar	-127 679	63 243	-127 679	63 243
Uppskrivning/värdeförändring	-697 509	224 389	-797 877	339 645
Förändring av avsättningar	185 677	-54 647	185 677	-54 647
Summa justeringar	-631 878	238 788	-736 343	349 947

Not 38 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder			
Koncernen 2019	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	28 821	-	28 821
Materiella tillgångar	-	255 671	255 671
Aktier och andelar i intresseföretag	-	67 425	67 425
Aktier och andelar	2 139 776	3 661 619	5 801 395
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 779 896	1 779 896
Derivat	17 059	-	17 059
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	330	330
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar			
- Oreglerade skador	9 207	410 717	419 924
Skattefordran aktuell skatt	15 963	-	15 963
Övriga fordringar	521 864	-	521 864
Likvida medel	321 368	-	321 368
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	46 530	-	46 530
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	63 653	-	63 653
Summa tillgångar	3 164 241	6 175 658	9 339 899
Skulder			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	643 141	-	643 141
- Oreglerade skador	449 548	2 132 018	2 581 566
- Återbäring och rabatter	-	212 206	212 206
Andra avsättningar			
- Pensioner och liknande förpliktelser	360	5 892	6 252
- Skatter	623 233	-	623 233
Övriga skulder	217 283	-	217 283
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	151 137	-	151 137
Summa skulder och avsättningar	2 084 702	2 350 116	4 434 818
Moderbolaget 2019	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	28 821	-	28 821
Byggnader och mark	-	227 825	227 825
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	-	1 838 882	1 838 882
Aktier och andelar	2 140 325	1 890 162	4 030 487
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 779 896	1 779 896
Derivat	17 059	-	17 059
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	330	-	330
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar			
- Oreglerade skador	9 207	410 717	419 924
Fordringar avseende direkt försäkring	377 506	-	377 506
Fordringar avseende återförsäkring	21 093	-	21 093
Skattefordran aktuell skatt	15 963	-	15 963
Övriga fordringar	123 266	-	123 266
Materiella tillgångar	-	27 846	27 846
Likvida medel	320 869	-	320 869
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	46 530	-	46 530
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	63 653	-	63 653
Summa tillgångar	3 164 622	6 175 328	9 339 950

Not 38 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder, forts.

Moderbolaget 2019	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	643 141	-	643 141
- Oreglerade skador	449 548	2 132 018	2 581 566
- Återbäring och rabatter	-	212 206	212 206
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	360	5 892	6 252
- Skatter	-	368 771	368 771
Skulder avseende återförsäkring	13 351	-	13 351
Övriga skulder	203 931	-	203 931
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	151 137	-	151 137
Summa skulder och avsättningar	1 461 468	2 718 887	4 180 355

Koncernen 2018	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	9 533	-	9 533
Materiella tillgångar	-	185 130	185 130
Aktier och andelar i intresseföretag	-	76 651	76 651
Aktier och andelar	1 777 626	2 900 192	4 677 818
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	2 069 229	2 069 229
Derivat	8 309	-	8 309
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	871	871
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	3 049	411 848	414 897
Skattefordran aktuell skatt	6 110	-	6 110
Övriga fordringar	533 847	-	533 847
Likvida medel	290 259	-	290 259
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	43 653	-	43 653
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	88 449	-	88 449
Summa tillgångar	2 760 835	5 643 921	8 404 756
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	619 422	-	619 422
- Oreglerade skador	358 159	2 121 828	2 479 987
- Återbäring och rabatter	-	146 000	146 000
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	540	3 635	4 175
- Skatter	545 394	-	545 394
- Övriga avsättningar	-	-	-
Derivat	-	-	-
Aktuell skatteskuld	-	-	-
Övriga skulder	164 473	-	164 473
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	141 186	-	141 186
Summa skulder och avsättningar	1 829 174	2 271 464	4 100 637

Not 38 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder, forts.

Moderbolaget 2018	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	168 320	168 320
Immateriella tillgångar	9 533	-	9 533
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	-	1 238 122	1 238 122
Aktier och andelar	1 777 626	1 738 721	3 516 347
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	2 069 229	2 069 229
Derivat	8 309	-	8 309
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	871	-	871
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	3 049	411 848	414 897
Fordringar avseende direkt försäkring	369 511	-	369 511
Fordringar avseende återförsäkring	35 147	-	35 147
Skattefordran aktuell skatt	6 110	-	6 110
Övriga fordringar	129 189	-	129 189
Materiella tillgångar	-	16 810	16 810
Likvida medel	289 780	-	289 780
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	43 653	-	43 653
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	88 449	-	88 449
Summa tillgångar	2 761 227	5 643 050	8 404 277
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	619 422	-	619 422
- Oreglerade skador	358 159	2 121 828	2 479 987
- Återbäring och rabatter	-	146 000	146 000
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	540	3 635	4 175
- Skatter	-	282 617	282 617
Skulder avseende återförsäkring	26 619	-	26 619
Övriga skulder	137 854	-	137 854
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	141 186	-	141 186
Summa skulder och avsättningar	1 283 780	2 554 080	3 837 861

Not 39	Eventualförpliktelser och ställda säkerheter	
	2019-12-31	2018-12-31
Panter för egna skulder		
Registerförda tillgångar (f.e.r.) avseende försäkringstekniska skulder	2 076 649	2 185 226
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd	3 311	2 289
Ansvarsförbindelser		
Garantiåtaganden	200 000	-

Enligt 6 kap 11 § Försäkringsrörelselagen 2010:43 (FRL) ska ett försäkringsföretag föra ett register, som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) - ett förmånsrättsregister. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid en eventuell insolvens hos bolaget.

Bolaget har under året ställt ut ett garantiåtagande motsvarande 200 Mkr mot Humlegården Fastigheter AB som bolaget, via det helägda dotterbolaget Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB, äger till 6,8 procent.

Not 40	Vinstdisposition
Moderbolaget	
Balanserad vinst	3 042 435 194 kr
Årets resultat	633 037 751 kr
Summa	3 675 472 945 kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att 3 675 472 945 kr överförs i ny räkning.

Falun den 2 mars 2020

Maria Engholm
Ordförande

Christer Rosén

Marie Svan

Martin Moraeus

Susanne Ström

Jörgen Isaksson

Karin Svärd

Henrik Stigers

Inge Gustafsson
Arbetsagarrepresentant

Jan Linderöth
Arbetsagarrepresentant

Anders Grånäs
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 4 mars 2020.
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Catarina Ericsson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Dalarnas Försäkringsbolag, org.nr 583201-4905

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2019 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 15-18. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 12-61 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sidorna 15-18. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och resultaträkningen och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt

om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för de finansiella rapportering som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område	Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området
<i>Värdering av avsättning för oreglerade skador</i>	Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost som baseras på beräkningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador. Faktorer som beaktas vid bedömningen är bl a avvecklingstid och skademönster. Bolaget använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Bolagets avsättningar avser ett flertal olika produkter där egenskaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna. Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna samt Avsättningar för oreglerade skador), not 2 – Risker och riskhantering samt not 28 – Avsättning för oreglerade skador.
<i>Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3</i>	Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av: Bedömning av utformning och testning av effektiviteten hos kontrollerna inom processerna för att beräkna oreglerade skador. Dessa kontroller avser bl a kontroller av indata, kontroller av aktuariella beräkningar, kontroller inom rutinen för skadereglering och bokföring. Bedömningar av använda aktuariella metoder och modeller. Vi har även utmanat och bedömt företagsledningens antaganden. Kontrollberäkningar för utvalda produkter med hjälp av PwC:s aktuarier. Vi har granskat upplysningar hänförliga till avsättning för oreglerade skador.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-11 samt 66-76. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förstäelse av den del av bolagets interna kontroll som

har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i för-

hållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 15-18 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FAR:s uttalande RevR 12 Revisorns

yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm, utsågs till Dalarnas Försäkringsbolags revisor av bolagsstämman den 28 mars 2019 och har varit bolagets revisor sedan mars 2012.

Stockholm den 4 mars 2020

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Catarina Ericsson

Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport 2019

BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Dalarnas Försäkringsbolag, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Vid bolagsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter. Ordinarie bolagsstämma fastställer principer för ersättning till företagsledningen.

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 47. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman ska ske genom e-post eller brev, tidigast sex och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Protokoll från bolagsstämman publiceras på bolagets hemsida.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om ett till tre år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman 2019. Aktuell instruktion finns publicerad på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Styrelse

Styrelsen består av åtta bolagsstämmovalda ledamöter och två arbetstagarrepresentanter. Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Detta innefattar:

- Handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur rörande bolagets verksamhet.
- Utse, entlediga och utvärdera vd.
- Upprätthållande av ett ändamålsenligt företagsstyrningssystem och riskhanteringssystem inklusive fastställande och godkännande av styrande dokument samt kontinuitetsplanering.
- Fastställa en ändamålsenlig operativ organisation för bolaget, verksamhetens mål och strategier samt se till att det finns effektiva system för intern kontroll och riskhantering.
- Upprätthållande av den interna styrningen och kontrollen inklusive förvaltningsmetoder samt rapporteringsrutiner.
- Säkerställa genomförande av ERSA (Egen risk- och solvensanalys).
- Säkerställa att utlagd verksamhet sker förenligt med gällande regelverk.
- Ansvara för bolagets ersättningssystem.
- Tillsättande av utskott.

- Kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning.
- Regelbundet behandla och utvärdera bolagets riskutveckling och riskhantering.

Bolagets styrelse och vd ska även säkerställa ett effektivt flöde av information inom bolaget samt att information från riskhanteringssystemet löpande beaktas i bolagets beslutsprocesser.

Den årliga utvärderingen av styrelsens arbete har genomförts och redovisats för styrelse och valberedning.

Arbetsfördelning inom styrelsen – stödjande utskott

Styrelsen har inrättat ett Revisionsutskott, ett Risk- och kapitalutskott, ett Ersättningsutskott samt ett Bankutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i särskilda instruktioner. Utskotten har inte något generellt beslutsmandat. Utskotten ska bestå av minst tre styrelseledamöter. Ordförande och/eller vice ordförande ska ingå i utskottet.

Revisionsutskottet är ett utskott till bolagets styrelse, vars ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Minst en av ledamöterna ska ha redovisnings- eller revisionskompetens. Utskottet har utsetts av styrelsen i syfte att bereda i revisionsfrågor och för att kvalitets-säkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning, enligt vad som följer av Lag (2018:672) om ekonomiska föreningar och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse. Revisionsutskottet ansvarar huvudsakligen för att behandla operativa risker och arbetar ur ett kvalitativt perspektiv.

Risk- och kapitalutskottet ansvarar för att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och fattar beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Utskottet bereder även förslag till eventuella förändringar av normalportföljen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. Utskottet granskar och bereder riskrapporten i syfte att säkerställa dess ändamålsenlighet och omfattning. Risk- och kapitalutskottet ansvarar för att behandla övriga risker än operativa risker och arbetar främst ur ett kvantitativt perspektiv. I den utsträckning operativa risker påverkar kapitalkraven, ska även dessa behandlas i utskottet.

Ersättningsutskottet bereder frågor om ersättning och övriga anställningsvillkor till vd och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för övriga i företagsledningen och eventuella övriga anställda, som rapporterar direkt till vd inför behandling och beslut av styrelsen.

Bankutskottet bevakar frågor inom bankverksamheten och ska stödja styrelsen vad avser uppföljning av bankverksamhetens utveckling och risker och utgöra ett forum för analys av och fördjupning i bankrelaterade frågor. Styrelsen har under 2019 beslutat lägga Bankutskottet vilande under det närmaste året.

Samtliga utskott rapporterar sitt arbete, iakttagelser och ställningstaganden till styrelsen.

Deltagande i styrelse- och utskottsmöten

Styrelseledamot	Ordinarie styrelsemöte (7)	Extra styrelsemöte (4)	Risk- och kapitalutskott (5)	Revisionsutskott (4)	Ersättningsutskott (1)	Bankutskott (1)
Maria Engholm	7	4	5	4	1	1
Christer Rosén	6	4	1	4	1	1
Marie Svan	7	4	1	4	1	1
Carin Nises	1	2	1	-	-	-
Margareta Florén	1	2	1	1	-	-
Martin Moraeus	6	3	1	4	-	-
Susanne Ström	7	4	5	1	-	-
Jörgen Isaksson	7	4	5	1	-	1
Karin Svärd	6	2	-	3	-	-
Henrik Stigers	5	2	4	1	-	-
Inge Gustafsson, Forena	7	4	1	1	-	-
Jan Linderöth, Forena	7	4	1	-	-	-

Vd

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget inom ramen för styrelsens instruktioner.

Vd ska i sitt arbete verka för att verksamheten bedrivs i enlighet med sunda ekonomiska principer och i överensstämmelse med god försäkringsstandard och affärssed i övrigt. Vd ska vidare tillse att:

- medelsförvaltningen sköts på ett betryggande sätt,
- bolagets överlevnad på lång sikt säkerställs,
- bolaget tillförs nödvändig kompetens,
- bolagets verksamhet i övrigt bedrivs i enlighet med lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter och bolagsordningen,
- vidta åtgärder för att bolagets bokföring skall fullgöras i överensstämmelse med lag.

Verkställande direktör för bolaget är sedan 2012-02-01 Anders Grånäs (födelseår 1966).

Anders Grånäs har en bakgrund som riskkapitalist inom teknikinvesteringar. Han har under 15 år verkat som investeringsansvarig hos Investor Growth Capital, Industrifonden och Via Venture Partners (ATP, Danmark). Anders Grånäs är civilingenjör i teknisk fysik från Uppsala samt har en MBA från Stanford University.

Anders Grånäs är styrelseledamot i Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Liv AB, Humlegården AB samt Lansa Fastigheter AB.

Företagsstyrningssystemets lämplighet

Dalarnas Försäkringsbolag är ett ömsesidigt ägt bolag, vars ändamål och uppdrag är att främja försäkringstagarnas (ägarnas) ekonomiska intressen genom att erbjuda enkla och konkurrenskraftiga bank- och försäkringslösningar, som möter kundernas behov av ekonomisk trygghet. För att erbjuda ett komplett försäkringsutbud erbjuder bolaget dels egna produkter och dels produkter som förmedlas åt Länsförsäkringar AB (LFAB) och dess dotterbolag.

Bolaget strävar efter att realisera målen om tillväxt med lönsamhet inom samtliga affärer, de mest nöjda kunderna inom bank och försäkring (inom ramen för bolagets riskfilosofi). Riskfilosofin bestäms genom att bolaget på ett strukturerat och disciplinerat sätt arbetar med riskhantering för att fatta medvetna beslut, understödja strategiska mål samt undvika förluster.

Företagsövergripande kontroller genomförs årligen för att säkerställa att företagsstyrningssystemet och dess beståndsdelar existerar, är kompletta och efterlevs inom organisationen. Kontrollerna består av ett antal frågor som ska besvaras av ansvariga inom verksamheten och genomförs av compliancefunktionen. Resultatet sammanställs, analyseras och rapporteras till styrelsens revisionsutskott.

I samband med ERSA-processen utvärderas och bedöms bolagets riskhanteringssystem och lämplighet och effektivitet i de processer, system och kontroller som finns inom bolaget för att hantera och kontrollera bolagets riskexponering. Styrelsen ansvarar för utvärderingen. Styrelsen gör också en utvärdering av hela företagsstyrningssystemet inklusive riskhanteringssystemet. Styrelsens bedömning av företagsstyrningssystemet har bland annat baserats på granskningar genomförda av de centrala funktionerna Internrevision, Compliance och Riskhantering samt utvärderingen av riskhanteringssystemet. Styrelsen bedömer att bolagets företagsstyrningssystem är effektivt och lämpligt och att bolagets riskhanteringssystem är väl fungerande.

Ersättningsprinciper

Dalarnas Försäkringsbolags Ersättningspolicy styr hur ersättningar till anställda ska fastställas, tillämpas och följas upp. Syftet med policyn är att den ska främja långsiktighet och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande som går utöver bolagets risktoleransgränser eller motverkar bolagets långsiktiga intressen. Ersättningarna får inte begränsa bolagets förmåga att upprätthålla en lämplig kapitalbas. Policyn grundar sig på en av styrelsen godkänd riskanalys och ska tillämpas tillsammans med bolagets Riktlinje för hantering av intressekonflikter.

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för bolaget att på ett tillfredsställande sätt bedriva sin verksamhet. Anställda inom bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor för den lokala marknaden. Ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där bolaget är verksam. Utformning och nivå på ersättningar ska harmonieras och vara väl avvägda. Basen i ersättningsmodellen ska utgöras av fast ersättning, d.v.s. fast månadslön.

Resultatdelning är ett komplement till den fasta ersättningen och ska uppmuntra och belöna gemensamma goda prestationer, som långsiktigt leder till att bolaget utvecklas positivt. Bolaget har beslutat att resultatdelning utgår till alla fast anställda med lika stort belopp. Pengarna avsätts till en stiftelse, Dalarnas Försäkringsbolags Resultatdelningsstiftelse, som är en särskild juridisk enhet och regelverket har förhandlats med lokala fackliga organisationer.

Pensions- och avgångsvillkor för bolagets anställda följer av kollektivavtal. Bolaget kan inom ramen för av bolagsstämman fastställda principer för ersättning till ledande befattningshavare, avtala om särskilda pensions- och avgångsvillkor.

LÄMPLIGHETSKRAV

För att säkerställa att bolaget besitter den kunskap och erfarenhet samt anseende och integritet som krävs för att bedriva verksamheten genomförs lämplighetsprövningar. Prövningarna avser kompetens och erfarenhet samt gott anseende hos styrelse, vd, företagsledning, medarbetare som direkt deltar i distributionen av försäkringar och deras chefer, samt ansvariga personer för bolagets centrala funktioner: internrevision, compliance, riskhantering och aktuarie. Personen ska vid varje tidpunkt besitta den kompetens och erfarenhet som krävs för verksamhetsområdet samt ha gott anseende och god integritet. Vid utvärdering av lämplighet tas hänsyn till mångfald av kvalifikationer, kunskap och relevant erfarenhet.

Vid utläggning av en funktion, som omfattas av kraven på lämplighet enligt bolagets riktlinjer, kvarstår bolagets ansvar för att kraven på lämplighet är uppfyllda av den person hos leverantören som ska utföra arbetsuppgifterna. Även den person hos bolaget som har kvar ansvaret för den utlagda verksamheten ska lämplighetsprövas.

För styrelsen ska lämplighetsprövningen säkerställa styrelsens samlade kompetens och förståelse för försäkrings- och finansmarknaden, affärsstrategi och affärsmodell, företagsstyrningssystemet, finansiella och aktuariella analyser samt regelverk och lagstadgade krav. Lämplighetsprövning utförs årligen, vid bemanningsförändringar eller vid oförutsedda omständigheter som kan påverka efterlevnad av kraven. Valberedningen ansvarar för att lämplighetsprövningen av styrelsens ledamöter genomförs.

Bolaget har en process för lämplighetsprövning, där risken för intressekonflikter till följd av exempelvis bisysslor eller andra uppdrag särskilt beaktas. Processen finns beskriven i riktlinjer och arbetsinstruktioner.

RISKHANTERINGSSYSTEMET INKLUSIVE EGEN RISK- OCH SOLVENSBEDÖMNING

Beskrivning av riskhanteringssystemet

Syftet med riskhanteringssystemet är att säkerställa att bolagets åtaganden gentemot försäkringstagarna kan uppfyllas vid alla tidpunkter, där bolagets styrelse är ytterst ansvarig och årligen fastställer en policy för bolagets riskhantering.

Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats i vilken samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra.

Riskstrategi

Bolaget klassificerar och hanterar riskerna efter i vilken grad de är önskvärda i form av önskade, nödvändiga eller icke önskvärda risker. Önskade

risker är de risker bolaget medvetet tar i försäkringsaffären och kapitalförvaltningen. Nödvändiga är de risker som inte skapar direkt avkastning, men som inte går att undvika, och icke önskvärda är slutligen de risker som innebär en negativ inverkan på bolagets möjlighet till måluppfyllnad.

Bolagets övergripande risktolerans

För bolaget bestäms den övergripande risktoleransen årligen av styrelsen. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets kapitalkvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen fungerar generellt sett genom att styrelsen fastställer strategi och tolerans för riskerna, via styrdokument och limiter, och verksamheten återkopplar via rapporter.

Riskhanteringsfunktionen

Riskhanteringsfunktionen tillhör den andra försvarslinjen. Funktionen är objektiv, står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionen övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker och analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till vd och styrelse i riskhanteringsfrågor. Funktionen ansvar sammanfattas enligt följande:

Riskhanterings- och compliancefunktionerna utvärderar utformning och effektivitet av riskhanteringssystemet samt företagsstyrningssystemet och rapporterar resultatet till styrelsen en gång per år. Utöver detta rapporterar Riskhanteringsfunktionen löpande till styrelse och vd.

Riskhanteringsfunktionen tar fram en rapport som redogör för resultatet av bolagets ERSA (egen risk- och solvensanalys). Denna syftar till att ge styrelse, chefer och medarbetare ökad förståelse för frågor kring kapitalbehov och beredskap för att vid behov reducera risker eller anskaffa nytt kapital.

Information om ERSA

Som ett stöd och kontroll av bolagets affärsplaner genomförs varje år en ERSA. Processen är indelad i fem huvudsteg:

- utveckla övergripande förutsättningar,
- genomför basscenario,
- genomför alternativa scenarier och stresstester,
- uppdatera scenarier,
- sammanställ ERSA-rapport.

ERSA-processen genomförs minst årligen, men om väsentliga förändringar i bolagets riskprofil inträffar ska bolaget utan dröjsmål genomföra en ny analys. Alternativa scenarier, stresstester och omvända stresstester är utvecklade, beslutade och rapporteras.

Den egna risk- och solvensanalysen har bedömt det sammantagna kapitalbehovet, det totala solvenskapitalkravet och bolagets kapitalbehov med hänsyn tagen till bolagets specifika riskprofil, risklimiter och fastställda affärsstrategi.

Förvaltning av intern modell

Bolaget använder ingen intern modell för kapitalkravsberäkningar, utan beräkning sker utifrån standardformeln.

INTERNKONTROLLSYSTEM

Ett företags interna styrning och kontroll definieras som en process som utförs på alla nivåer i bolaget, såsom styrelse, företagsledning och medarbetare. Styrningen och kontrollen utformas så att styrelsen i rimlig mån säkerställer att verksamhetens syfte och mål uppfylls inom följande områden:

- verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet,
- den finansiella rapporteringens tillförlitlighet,
- efterlevnad av tillämpliga lagar och bestämmelser samt interna regelverk.

För att uppnå verksamhetens syfte och mål och säkerställa en god riskhantering och regelefterlevnad kan bolagets interna styrning och kontroll betraktas som bestående av tre försvarslinjer:

1. Verksamhetens operativa enheter ska hantera sina risker och se till att följa de regler som gäller för sin verksamhet genom ett väl utvecklat system för egenkontroll och nyckelkontroller.
2. Funktionerna för riskhantering och compliance ansvarar inför vd för att stödja verksamheten och säkerställa riskhantering och regelefterlevnad.
3. Internrevisionen ansvarar inför styrelsen för att granska hela bolagets system för intern styrning och kontroll.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen har en självständig ställning gentemot den direkt affärsdrivande verksamheten. Funktionens övergripande mål är att säkerställa att affärsverksamheten bedrivs i enlighet med externa och interna regelverk.

Compliancefunktionen rapporterar skriftligt till styrelse, revisionsutskott samt vd minst fyra gånger per kalenderår samt om allvarigare brister upptäcks. Rapporten omfattar bland annat myndighetsärenden, omvärldsbevakning avseende regelverk och utfallet från kontrollerande aktiviteter.

Dessutom lämnas en årsrapport till styrelse, revisionsutskott och vd, vilken sammanfattar compliancefunktionens arbete under året och omfattar en utvärdering av regelefterlevnaden utifrån funktionens iakttagelser och en samlad bild över företagsövergripande kontroller.

INTERNREVISIONSFUNKTION

Styrelsen har inrättat en funktion för oberoende granskning, internrevisionsfunktionen, direkt underställd styrelsen. Internrevision är en objektiv och oberoende funktion inom organisationen som granskar och utvärderar ändamålsenlighet i företagsstyrningssystemet och den interna styrningen och kontrollen, med uppgift att tillföra värde och förbättra verksamheten. Funktionen hjälper därmed organisationen att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat värdera och öka effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll samt ledningsprocesser. Funktionen granskar och utvärderar även de centrala funktionerna Compliance och Riskhantering.

Internrevision kan, efter styrelsens beslut, även genomföra rådgivningstjänster för bolaget om dessa inte påverkar Internrevisions oberoende eller objektivitet.

Ansvarig för Internrevisionsfunktionen är medlem av bolagets styrelse. Bolaget har genom uppdragsavtal lagt ut internrevisionsfunktionen på Länsförsäkringar AB (LFAB) som utför samtliga de uppgifter som ankommer på funktionen. Uppdraget utförs i enlighet med vid var tid gällande riktlinjer, framförallt Riktlinje för internrevisionsfunktionen, vilken säkerställer oberoendet och objektiviteteten från den verksamhet man granskar. Internrevision följer gällande lagar och regler som reglerar bolagets verksamhet. Internrevision följer även god internrevisorsd enligt internationellt ramverk för internrevision (IPPF) från Institute of Internal Auditors (IIA).

Internrevisionsfunktionens rapporter av granskade områden lämnas löpande till verksamheten och styrelsens revisionsutskott. Rapporter där den övergripande bedömningen visar ett större utvecklingsbehov eller är otillfredsställande samt rapporter som innehåller kritiska rekommendationer, oavsett övergripande bedömning, rapporteras löpande till styrelsen. Styrelsen eller revisionsutskottet bestämmer vilka åtgärder som ska genomföras med hänsyn till resultat och rekommendationer samt säkerställer att åtgärderna genomförs.

Internrevisionsfunktionen sammanställer och rapporterar observationer i en årsrapport till styrelsen.

Revisionsutskottet utvärderar kvartalsvis den loggbok som bolaget för över lämnade rekommendationer och dess åtgärdande för samtliga kontrollfunktioner.

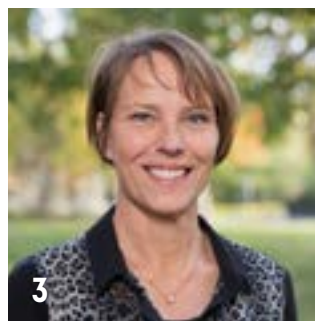
AKTUARIEFUNKTION

I Dalarnas Försäkringsbolag utförs aktuariefunktionen av en aktuarie som har tillräckliga kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter. Aktuariefunktionen utförs i enlighet med vid var tid gällande riktlinjer, framför allt Riktlinje för aktuariefunktionen och Försäkringstekniska riktlinjer.

Den som ansvarar för aktuariefunktionen ska uppfylla de villkor som uppställs i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse (FFFS 2015:8) avseende språkkunskaper, utbildning och erfarenhet. Ansvarig för aktuariefunktionen är inte längre utlagd verksamhet. En aktuarie tillikaanställdes under 2018 vid bolaget.

Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Styrelse

1 Maria Engholm, ordförande

Födelseår: 1967. **Bostadsort:** Borlänge. **Huvudsaklig utbildning:** Civil-ekonom. **Arbetslivserfarenhet:** Styrelseledamot HSB Projektpartner AB (2014–2018), styrelseledamot HSB Riksförbund ek. för (2014–2018), vd Triple Steelix (2006–2013), kommunalförbundsdirektör Region Siljan (2002–2006), vd Folke i Borlänge AB (1998–2002), vd Folke Perforering AB (1994–1998). **Huvudsaklig sysselsättning:** Vd/koncernchef HSB Mälardalarna. **Uppdrag i bolaget:** Styrelseordförande, ordf. i RKU, BU och EU. **Andra väsentliga uppdrag:** Vd/koncernchef i HSB Mälardalarna. **Styrelseledamot i:** Länsförsäkringar AB (vice ordförande), HSB Hyresrätt i Mälardalarna AB (ordf.). **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2003. **Mandattid:** 2017–2020.

2 Christer Rosén, vice ordförande

Födelseår: 1952. **Bostadsort:** Fredriksberg. **Huvudsaklig utbildning:** Samhällsvetenskaplig utbildning, gymnasiet, kortare eftergymnasiala utbildningar, JÖK, Forsknings och utredningsteknik m fl. **Arbetslivserfarenhet:** Studie- och informationschef i 10 år Handelsanställdas förbund, egenföretagare inom Svensk Besöksnäring, fastigheter och upplevelser i 30 år. **Huvudsaklig sysselsättning:** Egenföretagare och entreprenör, konsultverksamhet. **Uppdrag i bolaget:** Vice ordförande i styrelsen, ordförande i RU och ledamot i BU och EU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot i: Säfsen Resort AB, Säfsen Fastigheter AB, Sögård Fastigheter AB, Soegaard Consulting AB (även vd), Säfsen Hunting Lodge AB (även vd). **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2013. **Mandattid:** 2019–2021.

3 Marie Svan

Födelseår: 1963. **Bostadsort:** Vansbro. **Huvudsaklig utbildning:** Polihögskolan. **Arbetslivserfarenhet:** Egenföretagare innefattande individ- och ledarskapsutbildning samt företagshotell (1996–), Svenska Skidförbundet (coach längdlandslaget 2005/2006), polis (1989–1996). **Tidigare styrelseuppdrag:** Ordf. Vansbrosimningen, ledamot Swedbank Dalarna, ledamot En Svensk Klassiker, ledamot Svenska Skidförbundet. **Huvudsaklig sysselsättning:** Egenföretagare som konsult inom radio- och tv-produktion samt ekonomi och administration. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen, RU, BU och EU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot och vd i Marie Svan AB med bifirma Gunde Svan AB. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2013. **Mandattid:** 2019–2021.

4 Martin Moraeus

Födelseår: 1979. **Bostadsort:** Orsa. **Huvudsaklig utbildning:** Civilingenjör. **Arbetslivserfarenhet:** Egenföretagare. **Huvudsaklig sysselsättning:** Styrelseuppdrag, jordbruk. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot i: LRF Riksförbundsstyrelse och Grönklittsgruppen AB, styrelseordförande i Orsa Besparingskog. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2012. **Mandattid:** 2017–2020.

5 Susanne Ström

Födelseår: 1957. **Bostadsort:** Falun. **Huvudsaklig utbildning:** Samhällsvetenskaplig gymnasieutbildning, allmän handelsrätt och försäkringsutbildningar. **Arbetslivserfarenhet:** Risk Manager Stora Enso (1995–2013), vd Stora Enso Försäkringsaktiebolag (2005–2014). **Huvudsaklig sysselsättning:** Egenföretagare som konsult inom risk och försäkring. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RKU. **Andra väsentliga uppdrag:** Styrelseledamot i Försäkringsaktiebolaget Vattenfall Insurance, Sappisure Försäkrings AB samt Volvo Car Försäkrings AB, Rostudden konsult AB (även vd). **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2016. **Mandattid:** 2019–2021.

6 Jörgen Isaksson

Födelseår: 1974. **Bostadsort:** Borlänge. **Huvudsaklig utbildning:** Ekonomprogrammet, Högskolan Dalarna. Internutbildningar inom Ledarskap, Bank- och Finans via Swedbank AB samt Nordea. **Arbetslivserfarenhet:** Företagsrådgivare Föreningssparbanken (1998–1999), Controller ByggPartner i Dalarna AB (1999–2004), klubbchef/klubbdirektör IK Brage (2004–2006), privatmarknadschef Nordea Falun (2006–2007), biträdande kontorschef/privatchef Swedbank AB Borlänge (2007–2011), kontorschef Swedbank AB Borlänge (2011–2015), företagschef Swedbank AB Dalarna (2015–2016). **Huvudsaklig sysselsättning:** Vd Fastighets AB Hushagen. **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen RKU och BU. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2017. **Mandattid:** 2017–2020.

7 Karin Svärd

Födelseår: 1964. **Bostadsort:** Mora. **Huvudsaklig utbildning:** Civilekonom. **Arbetslivserfarenhet:** Revisor och godkänd revisor KPMG (1990–2000), godkänd revisor Mora Revisionsbyrå (2000–2009). **Huvudsaklig sysselsättning:** Administrativ chef Vasaloppsföreningen Sälen-Mora (2009–). **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RU. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2019. **Mandattid:** 2019–2022.

8 Henrik Stigers

Födelseår: 1969. **Bostadsort:** Hedemora. **Huvudsaklig utbildning:** Maskintekniskt gymnasium, diverse ledarskaps- och styrelseutbildningar. **Arbetslivserfarenhet:** Konstruktör Komposit-produkter (1994–1997), produktionschef Bernos Nergeco (1997–2001), produktionschef LC-Tec Sweden (2001–2002), produktionschef Dalforsån (2002–2004). **Huvudsaklig sysselsättning:** Vd Dalforsån (2004–). **Uppdrag i bolaget:** Ledamot i styrelsen och RKU. **Oberoendeförhållande:** Ja. **Invald:** 2019. **Mandattid:** 2019–2022.

9 Inge Gustafsson

Födelseår: 1965. **Bostadsort:** Borlänge. **Huvudsaklig utbildning:** Förskollärare, Liv- sak- och UW-diplomutbildning (IFU). **Arbetslivserfarenhet:** Dalarnas Försäkringsbolag (1990–). **Huvudsaklig sysselsättning:** Underwriter Dalarnas Försäkringsbolag. **Uppdrag i bolaget:** Arbetstagarrepresentant. **Andra väsentliga uppdrag:** Ordförande Forena personalklubb Dalarnas Försäkringsbolag, styrelseledamot Länsförsäkringars personalförening, arbetstagarrepresentant suppleant LF Sak styrelse. **Oberoendeförhållande:** Nej. **Invald:** 2013. **Mandattid:** 2019–2020.

10 Jan Linderöth

Födelseår: 1964. **Bostadsort:** Falun. **Huvudsaklig utbildning:** Gymnasieekonom. **Arbetslivserfarenhet:** Försäkringstjänsteman (1986–). **Huvudsaklig sysselsättning:** Säljare Lantbruk. **Uppdrag i bolaget:** Arbetstagarrepresentant. **Oberoendeförhållande:** Nej. **Invald:** 2015. **Mandattid:** 2019–2020.

Styrelse och revisorer

Ordinarie styrelseledamöter	Invalda i styrelsen	Mandattid
Maria Engholm, ordförande, Borlänge	2003	2017–2020
Christer Rosén, vice ordförande, Fredriksberg	2013	2019–2021
Marie Svan, Vansbro	2013	2019–2021
Martin Moraeus, Orsa	2012	2017–2020
Susanne Ström, Falun	2016	2019–2021
Jörgen Isaksson, Borlänge	2017	2017–2020
Karin Svärd, Mora	2019	2019–2022
Henrik Stigers, Hedemora	2019	2019–2022
Inge Gustafsson, Forena, Arbetstagarrepresentant, Borlänge	2013	2019–2020
Jan Linderöth, Forena, Arbetstagarrepresentant, Falun	2015	2019–2020
Styrelsesuppleanter (Arbetstagarrepresentanter)		
Fredrik Pöllänen, Forena, Borlänge		2019–2020
Henrik Persson, Forena, Säter		2019–2020
Ordinarie revisor		
PricewaterhouseCoopers AB med auktoriserad revisor Catarina Ericsson, Stockholm, som huvudrevisor.		2019–2020
Verkställande direktör		
Anders Grånäs, Falun		2012–
Valberedning		
Monica Rönnlund, ordförande, Borlänge		2017–2020
Mats Reyier, Borlänge		2018–2021
Ruben Forslund, Hedemora		2019–2022
Malin Höglund, Mora		2018–2021

Fullmäktige 2019

Dalarnas Försäkringsbolag ägs av sakförsäkringskunderna. Det innebär att våra kunder är med och påverkar bolagets framtid genom att engagera sig i Fullmäktige, bolagets högsta beslutande organ.

Fullmäktige väljer Dalarnas Försäkringsbolags styrelse, ordförande, vice ordförande och revisorer och beslutar om vilken ersättning de ska få.

Vill man vara med och påverka ska man gå på ett valmöte till Fullmäktige. De genomförs vart tredje år i respektive kommun och är öppna för alla försäkringskunder. Håll utkik efter annonser i lokalpressen och på vår hemsida.

Styrelsen och ledningen på Dalarnas Försäkringsbolag bjuder in fullmäktigedamöterna till informationsträffar, där man bland annat diskuterar aktuella frågor som berör bolaget.

Gunnar Sköndahl, fullmäktigedamot i Falun.

Kommun		Mandattid
AVESTA	Kajsa Petersson, Horndal	2018-2021
	Helena Bergkvist, Avesta	2018-2021
	Henrik Schef, Krylbo	2018-2021
BORLÄNGE	Mats Reyier, Borlänge	2017-2020
	Göran Wennström, Borlänge	2017-2020
	Eva Bylander, Borlänge	2017-2020
	Monica Rönnlund, Borlänge	2017-2020
	Anders Tunestam, Borlänge	2017-2020
	Rickard Lindberg, Borlänge	2017-2020
	Anna Rosengren, Borlänge	2017-2020
FALUN	Jan Blomqvist, Falun	2017-2020
	Håkan Östlund, Falun	2017-2020
	Thomas Fahlander, Falun	2017-2020
	Berit Kalles, Falun	2017-2020
	Martin Bengtsson, Sundborn	2017-2020
	Gunnar Sköndahl, Falun	2017-2020
	Mathias Bergqvist, Falun	2017-2020
	Henrik Belin, Falun	2017-2020
	Susanna Walter Westberg, Falun	2017-2020
	Kristina Kallur, Falun	2017-2020
GAGNEF	Nagla Negm El Din, Djurås	2019-2022
	Johan Peters, Gagnef	2019-2022
HEDEMORA	Ruben Forslund, Hedemora	2018-2021
	Jan Persson, Hedemora	2018-2021

Kommun		Mandattid
LEKSAND	Christina Sjöberg Leander, Siljansnäs	2019-2022
	Johan Pellas, Leksand	2019-2022
	Jenny Thörn, Leksand	2019-2022
LUDVIKA	Lars Lindblom, Ludvika	2018-2021
	Lars Göran Ivansson, Ludvika	2018-2021
	Lena Hjalmarsson, Grängesberg	2018-2021
	Susanne Sakofall, Ludvika	2018-2021
MALUNG	Maria Wiklund, Malung	2019-2022
	Jonas Melin, Malung	2019-2022
	Per Granås, Sälen	2019-2022
MORA	Marie Rapp, Mora	2019-2022
	Malin Höglund, Mora	2019-2022
	Mats Rylander, Färnäs	2019-2022
	Johan Frost, Mora	2019-2022
ORSA	Erik Bergkvist, Orsa	2019-2022
RÄTTVIK	Bengt Samuelsson, Vikarbyn	2019-2022
	Jan Suther, Rättvik	2019-2022
SMEDJEBACKEN	Peter Nyqvist, Smedjebacken	2018-2021
SÄTER	Lars-Erik Danielsson, Stora Skedvi	2018-2021
	Anders Åkerberg, Stora Skedvi	2018-2021
VANSBRO	Elisabeth Säljgård, Dala Järna	2019-2022
ÄLVDALEN	Johanna Petersson, Älvdalen	2019-2022
	Marie-Louise Knuts, Älvdalen	2019-2022

Företagsledning

Anders Grånäs
Verkställande direktör

Anders Saeter CIO
Kapitalförvaltningsansvarig

Anette Nelefeldt
Chef HR

Ingrid Fröjd
Chef VD-stab

Johan Hellrup
Chef affärsområde Företag

Johan Sundström
Chef affärsområde Privat

Maria Freiholtz
Chef Ekonomi & Affärsstöd

Marie Eriksson Chef
Kommunikation/Hållbarhet

Mats Johansson
Bankchef

Ola Berglund
Skadecchef

Ordlista

ALLMÄNT

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

Kombinerad försäkring

All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

TERMER I RESULTATRÄKNING OCH RAPPORT ÖVER FINANSIELL STÄLLNING, KASSAFLÖDES- OCH RESULTATANALYS

Avsättning för ej intjänade premier

En skuldpost, som i princip motsvarar den del av premieinkomsten, som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar m.m.) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar.

Avsättning för återbäring

Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Avvecklingsresultat

I årsbokslutet reserveras medel, för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång, i Avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden.

Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Diskonterad reserv

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i Försäkringsersättningar.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

Immateriella tillgångar

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget, så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver förändringen i de likvida tillgångarna under räkenskapsperioden. Kassaflödesanalysen uppdelas i kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och finansiering.

Kvardröjande risker

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftkostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskottbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkter

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret.

Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringsperiod av ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Skatteskuld på realiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänade premier (utgående premiereserv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året (ingående premiereserv). Se även kvardröjande risker ovan. Premieintäkten för året består av följande poster: Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på realiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

ÖVRIGA TERMER OCH NYCKELTAL

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade avsättningar för oreglerade skador.

Kapitalbas SII

Kapitalbasen SII (Solvens II) är skillnaden mellan de marknadsvärderade tillgångarna och skulderna i solvensbalansräkningen.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Konsolideringskapital

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

Skadeprocent, direkt försäkring

Försäkringsersättningarna i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvaltat kapital, d.v.s. ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Totalkostnadsprocent, direkt försäkring

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkten i direkt försäkring.

SCR

Förkortning av engelskans Solvency Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, framräknat som det kapital som krävs för att täcka förluster på grund av händelser som inte bedöms inträffa oftare än en gång på 200 år.

MCR

Förkortning av engelskans Minimum Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, och utgör den nivå på kapitalbasen under vilken ett försäkringsbolag förlorar tillståndet att bedriva verksamhet.

Vi finns nära dig!

Vem vet ditt bästa, om inte de som står dig närmast? Vi som jobbar på Dalarnas Försäkringsbolag bor där du bor, handlar i samma butiker, läser troligen samma tidningar och har samma väder som du. Vi är övertygade om att den som finns nära har lättare att engagera sig, förstå och hjälpa till. Dalarnas Försäkringsbolag är banken och försäkringsbolaget som kan ta hand om hela din ekonomi. Allt samlat på ett ställe. Dessutom är vi kundägda. Det betyder att kundernas bästa och ägarnas bästa är exakt samma sak för oss.

Avesta Kungsgatan 27, 774 30 Avesta, tfn 0226-560 35 | **Borlänge** Häradsvägen 18, 781 27 Borlänge, tfn 0243-159 25 | **Falun** Slaggatan 7, 791 21 Falun, tfn 023-930 00 | **Leksand** Torget 4, 793 31 Leksand, tfn 0247-25 41 20 | **Ludvika** Engelbrektsgatan 9, 771 30 Ludvika, tfn 0240-138 55 | **Malung** Moravägen 4, 782 31 Malung, tfn 0280-130 95 | **Mora** Strandgatan 6A, 792 30 Mora, tfn 0250-178 10